

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maaseutuelinkeinolakia muutettavaksi niin, että siinä otettaisiin huomioon yrityksen saneerauksesta ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annettujen lakien säännökset siltä osin kuin ne vaikuttavat maaseutuelinkeinolain toimeenpanoon.

Esitys sisältää myös ehdotuksen maaseutuelinkeinolain muuttamisesta niin, että lakiin lisättäisiin säännökset vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, jolla valtio voisi muuttaa omien saataviensa takaisin perimistä ehdolla, että myös muut velkojat suostuvat vastaavaan omien saataviensa osalta. Tämä olisi yhteiskunnan kannalta organisatorisesti kevyempi ja talou-

dellisempi ratkaisu kuin tuomioistuinkäsittelyä edellyttävät velkajärjestelyt.

Ehdotuksessa ehdotetaan edelleen lakia muutettavaksi niin, että siinä luovuttaisiin perheviljelmäkokorajoituksesta. Lisäksi esitys sisältää muutosehdotuksia toimivallanjakoon maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta maaseutuelinkeinolain toimeenpanossa sekä eräitä muita muutoksia, joiden tarve on havaittu lakia toimeenpantaessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991 ja samalla sillä kumottiin maatilalaki (188/77). Lain soveltamispiiriin on kuulunut maatilatalouden ja maaseudun pienyritystoiminnan sekä asumisen tukeminen.

Vaikka ongelmia olikin jo ennakoitavissa, maaseutuelinkeinolakia valmisteltaessa maan taloudellinen tilanne oli huomattavasti vakaampi kuin tällä hetkellä. Nykyisenkaltaisiin taloudellisiin vaikeuksiin maatilataloudessa ei osattu riittävästi varautua. Kansainvälinen kehitys on ollut osaltaan vaikuttamassa maatilatalouden rakenteen muutosvauhtiin.

Kotimaan talouden taantuma sekä maatalouteen ulkoapäin kohdistuneet paineet ovat

viime vuosina olennaisesti heikentäneet maatalouden toimintaedellytyksiä. Lisäksi maatalojen kasvava vieraan pääoman hoito on nousemassa huomattavaksi ongelmaksi, jonka vuoksi maatalousyrittäjien toimeentulomahdollisuudet ovat vaikeutuneet.

Tehtyjen selvitysten mukaan koko maatilatalouden velkapääoma ei kokonaisvarallisuuteen nähden vaaranna elinkeinon jatkuvuutta. Velkamäärän epätasainen jakautuminen on kuitenkin huomattava ongelma monilla tiloilla. Luottolaitosten arvion mukaan maa- ja metsätaloussektorin asiakkaista noin 10 prosentilla on pankkilainaa yli 500 000 markkaa. Tällä ryhmällä on koko maatilatalouden lainakanasta noin 40 prosenttia.

Edellä mainituissa tapauksissa useimmiten lainaa hankittaessa tilan tuotot ovat olleet

sellaiset, että niillä lainat olisi pystytty hoitamaan. Huolimatta kohtuullisen hyvistä sato- ja vuosista maatalouden tulot ovat kuitenkin vähentyneet merkittävästi parina viime vuotena. Tavoitehintoja on eräiden tuotantosuuntien osalta jäänyt saavuttamatta.

Lisäksi maataloudelle on tullut sellaisia kustannuksia, joita maatalousyrittäjät eivät lainaa ottaessaan ole voineet ennakoida. Tällaisia ovat olleet mm. velvoitekesannointi, lannoiteverojen korotus, vientikustannusmaksujen ja maatalouden halpakorkeisten lainojen koron korotus ja muut vastaavat toimenpiteet julkistalouden menojen pienentämiseksi.

Tilojen mahdollisuutta lisätä tulojaan on rajoittanut kiintiö- ja lupajärjestelmät. Tuotannon lisäämiseksi tarvittavien investointien esteenä on monesti ollut myös korkea korkotaso. Samoin tilan metsävarojen käyttö pääomalahteenä on nykytilanteessa monella tilalla mahdollonta puukaupan ongelmien takia.

Seurauksena on ollut, että sellaisetkin tilat, joilla on hyvät tuotantoedellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan, ovat joutuneet tai joutumassa maksuvaikeuksiin.

Osittain tilannetta helpotettiin kohdennetuilla vakauttamislainoilla, joiden korkotukeen eduskunta myönsi yhteensä 185 miljoonan markan määrärahan vuoden 1992 lisämenoarvioissa. Tällöin yhteensä 950 miljoonan markan lainanmyöntövaltuus käytettiin noin 2 000 tilalle, joilla viimeistään vuonna 1992 jo oli esiintynyt maksuhäiriöitä.

Tilat, jotka esimerkiksi lainanmyöntövaiheessa saamiensa lyhennys- ja korkolykkäysten turvin selviävät vieraan pääoman hoitamisesta vielä jonkin aikaa, vaikka selvästi on nähtävissä tulevat ongelmat, eivät päässeet kyseisestä järjestelmästä osalliseksi. Toisaalta nekin tilat, joille vakauttamislainaa myönnettiin, saattavat joutua vaikeuksiin, jos maatalouden suhdanteet toteutuvat olennaisesti toisin kuin lainaa myönnettäessä on oletettu.

Maaseutuelinkeinolain säätämisen jälkeen on myös muussa lainsäädännössä tapahtunut muutoksia, joiden vaikutukset heijastuvat maatilatalouteen. Tärkeimpiä näistä ovat yritysten ja yksityishenkilöiden velkajärjestelyä koskeva lainsäädäntö, joka suoraan vaikuttaa myös maatilatalouden halpakorkeiseen luoto- tukseen.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla käynnistetty organisaatiomuutos

heijastuu myös maaseutuelinkeinolain toimeenpanoon.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Maaseutuelinkeinolaki

Maaseutuelinkeinolain (1295/90) nojalla ei voida juurikaan tukea maatiloja niiden maksuvaikeuksissa. Lakia säädettäessä ei vielä ollut tietoa maatilatalouden kasvavista ongelmista.

Jo myönnettyjen velkojen hoitomenoja voidaan nykyäänöksillä jonkin verran helpottaa myöntämällä lainansaajasta riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi korkotukilainojen ja valtionlainojen lyhennyksiin lykkäystä sekä valtionlainoille korkovapautta maaseutuelinkeinolain 29 §:n 2 momentin ja maaseutuelinkeinoasetuksen (248/91) nojalla. Vastaavan kaltaisia säännöksiä on sisällytynyt lähes kaikkiin maatalouden rahoitusta koskeviin lakeihin.

Edellä mainitut säännökset on kuitenkin yleensä kirjoitettu siten, että maksuhelpotus on selvästikin tarkoitettu tilapäisiin maksuvaikeuksiin ja näin niitä myös on yleensä sovellettu. Maksuhelpotuksia on myönnetty sairastumisten, eläinten epidemialuonteisen kuoleman, tulipalon tai vastaavan syyn perusteella. Viime aikoina on lisäksi hyväksytty valtion toimenpiteiden aiheuttamat tulojen alenemiset lykkäyksen perusteeksi.

Lisäksi lain 27 §:ssä ja 59 b §:ssä lähdetään siitä, että valtionlainaakin voi koskea akordi, jos maa- ja metsätalousministeriö, aikaisemmin maatilahallitus, antaa siihen suostumuksen. Maaseutuelinkeinoasetuksen 32 §:n mukaan akordiin tai siihen verrattavaan järjestelyyn on saatava valtioneuvoston suostumus, jos saatava, josta luovutaan ja aiheutuva tappio arvioidaan 1 000 000 markkaa suuremmaksi. Kyseisen asetuksen tekstistä saa sen käsityksen, että valtio voisi aina luopua saatavastaan. Maaseutuelinkeinolain 27 §:ssä ja 59 b §:ssä kuitenkin mainitaan akordi vain valtionlainan yhteydessä. Valtion myyntihintasaatavaa se ei koske.

Tarkempia säännöksiä, millä edellytyksellä akordi saadaan hyväksyä tai menettelystä akordin hyväksymisessä ei kuitenkaan ole säädetty.

Aikaisempi maatalouslainsäädäntö

Erilaisia maksuhelpotuksia on voinut ja voidaan edelleen myöntää maatalouteen aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen luottojen osalta. Maatilalain nojalla voidaan myöntää vastaavia lyhennysten ja korkojen lykkäyksiä kuin maaseutuelinkeinolain nojallakin. Lisäksi maatilalain nojalla nuorena viljelijänä luottoa saanut voi saada vuoden maksulykkäyksen syntyneen lapsen perusteella. Maatilalain mukaisten valtion varoista myönnettyjen asuntolainojen takaisinmaksuaikaa voitiin ennen vuotta 1985 myönnettyjen lainojen osalta pidentää ja sen jälkeen myönnettyjen lainojen korkoa alentaa.

Aikaisempien vakauttamislainojen sekä muiden lainojen, joiden myöntömenettely ja hoito tapahtuu maatilalain mukaisesti, lyhennyksiin ja korkoihin voidaan myöntää myös maksulykkäyksiä taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Sama menettely on koskenut maankäyttölain nojalla myönnettyjä lainoja, joita vielä on jonkin verran olemassa.

Maksuvapautuslaki

Maksuvapautuslain (529/80) nojalla valtiokonttorin on mahdollista antaa valtiolle tuleva maksu tai korvaus kokonaan tai osaksi anteeksi. Edellytyksenä on, että vapautus ei loukkaa valtion etua taikka maksun tai korvauksen periminen olisi ilmeisen kohtuutonta. Samoin edellytyksin valtiokonttori voi myöntää helpotusta maksun tai korvauksen suorittamisessa.

Maksuvapautuslaki koskee valtion myyntihintasaamisia, siis velkasuhdetta suoraan valtion ja viljelijän välillä. Maksuvapautuksia ei kuitenkaan ole juurikaan haettu tai myönnetty.

Valtionlainojen osalta sen sijaan anteeksianto ei ole ollut mahdollista. Valtiokonttori ja korkein hallinto-oikeus ovat kumpikin olleet kielteisellä kannalla, joskin eri perusteilla.

Velkajärjestelylait

Laki yrityksen saneerauksesta (47/93) ja laki yksityishenkilön velkajärjestelystä (57/93) tulivat voimaan 8.2.1993. Ensiksi mainittu laki koskee elinkeinonharjoittajia, joita lain 2 §:n 1 momentin mukaan voivat olla muun muassa

maatilatalouden ja kalastuksen harjoittajat. Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä taas koskee velkoja, jotka yksityishenkilö on ottanut pääasiassa muuhun kuin elinkeinotoimintaan. Viimeksi mainittu laki voi kuitenkin koskea yksityishenkilöä, joka on lopettanut elinkeinotoiminnan kaikkien velkojen osalta, ja elinkeinotoimintaa jatkavaa yksityishenkilöä, jos siitä aiheutuvia velkoja on vähän. Maatalouden halpakorkoisia luottoja saanut henkilö saattaa päästä olosuhteista riippuen osalliseksi näistä järjestelmistä myös valtion lainojen ja -saatavien osalta.

Kumpikin laki on ensisijainen. Siinä tapauksessa, että muualla lainsäädännössä on kyseisten lakien kanssa ristiriitaisia säännöksiä, sovelletaan yrityksen saneerauksesta annetun lain 1 §:n 2 momentin ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan kyseisten lakien säännöksiä.

Edellä mainitut lait koskevat kuitenkin vain luoton välittömän myöntäjän ja luotonsaajan välistä velkasuhdetta. Niiden säännökset eivät ulotu mainitun velkasuhteen ulkopuolisiin tahoihin.

Varsinkin valtionlainojen osalta tästä aiheutuu nykyisellään ongelmia. Valtionlainat myönnetään maatilatalouden kehittämisrahaston varoista lainoina luottolaitoksille, jotka puolestaan mainituista varoista myöntävät lainoja yksityisille lainansaajille. Kysymyksessä on toisin sanoen kaksi velkasuhdetta, joista on eri velkakirjat, valtion ja luottolaitoksen välinen kokoomavelkakirja sekä luottolaitoksen ja viljelijän välinen velkakirja. Yrityksen saneerauksesta annettu laki ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annettu laki koskevat vain viimeksi mainittua.

Maaseutuelinkeinolain säännökset luottojen ehdoista ovat varsin yksityiskohtaisia. Laissa on säännökset sekä luoton korosta, enimmäistakaisinmaksuajasta ja lyhentämisestä. Lisäksi osa luottoehdoista on siirretty asetukseen.

Yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain nojalla tuomioistuin voi määrätä maksuohjelman, joka poikkeaa maaseutuelinkeinolain ja sitä edeltäneen lainsäädännön säännöksistä.

Myöskään valtionlainojen valtionvastuu ei nykyisin voimassa olevilla säännöksillä välttämättä toteudu. Maaseutuelinkeinolain 27 §:n 5 momentin (1559/91) mukaan lainan vakuus on ensin realisoitava luottolaitoksen todellisen menetyksen selvittämiseksi. Sen jälkeen valtio

maksaa luottolaitokselle takaisin sen määrän, minkä luottolaitos on valtiolle maksanut ja mitä vakuus ei kata.

Jos vakuutena olevaa omaisuutta kuitenkin tarvitaan yritystoiminnan jatkamiseen tai velallisen asunnon turvaamiseen, tuomioistuimien voi yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaan kuitenkin määrätä, ettei vakuutena olevaa omaisuutta saa realisoida vakuusveloistakaan.

Edellä mainitussa tilanteessa luottolaitos ei voi saada hyvitystä valtiolta, koska hyvityksen maksamisen ehtona juuri on vakuuden realisointi.

Sen sijaan edellä mainitut lait koskevat niitä myyntihintasaamisia, jotka valtiolle ovat jääneet myytessä tiloihin lisäalueita.

Yrityksen saneerauksesta annetun lain 97 §:n ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 77 §:n mukaan julkisoikeudellisen saatavan kantoviranomaisella on oikeus suostua lain mukaista menettelyä vastaavaan vapaaehtoiseen järjestelyyn. Valtion kauppahintasaamisten osalta se nykyisten säännösten mukaan on maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus.

Valtion vastuu maatilatalouden lainoista

Maaseutuelinkeinolakia muutettiin vuoden 1992 alusta siten, että maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyt lainat siirtyivät valtion vastuulle.

Lain 27 §:n mukaan valtio on 100 prosenttiin asti luottolaitokselle vastuussa niistä vuonna 1992 ja sen jälkeen myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin, kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Hyvitys suoritetaan sen jälkeen, kun lopullinen menetys on velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyyden toteamisen ja vakuutena olleen omaisuuden myynnin jälkeen selvitetty.

Lain 59 b §:n (1559/91) nojalla taas valtio on 1.1.1993 alkaen edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatilatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Lakia säädettäessä arvioitiin, että valtion

menetykset edellä mainituista vastuista olisivat noin 500 000 markkaa vuodessa.

Toistaiseksi ei ole tietoa, kuinka suureksi valtion menot todellisuudessa muodostuvat. Vastuu ei ole vielä toteutunut juuri vakuuden realisointia koskevien vaatimusten vuoksi. Uudet 100 prosentin vastuulla olevat lainat on vasta myönnetty ja nostettu eikä vanhojen lainojen 80 prosentin vastuu ole ollut voimassa kuin muutaman kuukauden. Koska valtionlainoille on lähes poikkeuksetta edellytetty hankittavaksi kiinnitysvakuus, vastuu toteutuu vasta tilan pakkohuutokaupan jälkeen.

Pakkohuutokaupasta lunastaminen

Pakkohuutokaupalla myytävien kiinteistöjen lunastamisesta valtiolle annetun lain (23/38) nojalla valtio voi lunastaa kaava-alueen ulkopuolella pakkohuutokaupasta kiinteistön. Kiinteistö voidaan myydä takaisin entiselle omistajalle tai hänen aviopuolisolleen tai entisen omistajan lapsille. Tila myydään joko kokonaan tai siitä myydään takaisin asuntotontti.

Pyrkimyksenä on asunnon turvaaminen perheelle. Tällöin kiinteistö yleensä myydään puolisolle ja lapsille. Samoin valtiolle lunastetaan tiloja, joita rasittaa huomattava valtion saatava, jos saatavan turvaaminen muutoin ei ole mahdollista.

Lähivuosina valtion maanhankintatoiminta keskittyy huomattavalta osin lunastuksiin pakkohuutokaupoista.

Yrityskoko

Edellytyksenä maaseutuelinkeinolain mukaisen tuen saamiselle on muun muassa, että yrityksellä katsotaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä on säännökset siitä, minkä kokoisia yrityksiä lain soveltamisalalla on mahdollista tukea. Maatilan osalta tuettavan yrityksen enimmäiskoko on pääsääntöisesti perheviljelmäkoko. Tukea voidaan myöntää voimassa olevien säännösten mukaan vain sellaiselle maatilalle, jota voidaan hoitaa pääasiassa viljelijän ja hänen perheenjäsentensä työllä.

Varsinaisen maatalouden osalta tämä merkitsee käytännössä sitä, että maatilan työt on voitava hoitaa enintään kolmea vuosityöpaikkaa vastaavalla henkilömäärällä.

Yrityksen enimmäiskokoa koskeva vaatimus ei kuitenkaan koske erikoismaataloutta. Siten esimerkiksi kauppapuutarhat ovat koosta riippumatta kuuluneet maaseutuelinkeinolain soveltamispiiriin.

Yrityksen vähimmäiskoon on oltava sellainen, että yrityksellä voidaan katsoa olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Tämä vaatimus koskee kaikkea maaseutuelinkeinolain mukaan tuettavaa toimintaa.

Yksinomaan metsätaloutta harjoittavalle maatilalle tukea voidaan myöntää vain, jos tilan kestävä hakkuumäärä on vähintään 150 kuutiometriä vuodessa. Kuitenkin Lapin läänissä ja muualla ensimmäisellä vyöhykkeellä asetuksella tarkemmin määrittävällä alueella yksinomaan metsätaloutta harjoittavalle maatilalle voidaan tukea myöntää, jos tilan kestävä hakkuumäärä ylittää 100 kuutiometriä vuodessa.

Tuettaville yrityksille asetettavista kokoaikamuksista on säädetty tarkemmin maaseutuelinkeinoasetuksen 5 §:ssä. Sen mukaan maaseutuelinkeinolain mukaisia toimenpiteitä ei saa kohdistaa esimerkiksi maatalaan, jonka metsämaan kestävä hakkuumäärä ylittää 1200 kuutiometriä vuodessa.

Maaseutuelinkeinoilla on vaikutusta myös myönnettäessä sukupolvenvaihdoeläkkeitä. Maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoeläkkeestä annetun lain (1317/90) 11 §:n 1 momentin 1-kohdan mukaan eläkkeen saamisen edellytyksenä on muun muassa, että luovutettava maatila ei alita maatalan vähimmäiskokoa, jona pidetään kahta hehtaaria peltoa, eikä ylitä maaseutuelinkeinolain 13 §:ssä säädettyä maatalan enimmäiskokoa. Luovutettavan maatalan koko ei siten saa ylittää kooltaan maaseutuelinkeinoissa tarkoitettua perheviljelmäkokoa.

Toimivalta

Maataloushallinto oli neliportainen vuoden 1992 loppuun. Paikallishallintoviranomaisena toimivat kuntien maatalousviranomaiset, yleensä maataloussihteerit, aluehallintoviranomaisena maaseutupiirit ja keskushallintona sekä maatilahallitus että maa- ja metsätalousministeriö.

Kun maatilahallitus lakkautettiin 1.1.1993 alkaen, maatilahallitukselle maaseutuelinkeino-

lain nojalla kuulunut toimivalta siirtyi maaseutuelinkeinohallinnosta (1199/92) annetun lain 5 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriölle.

Maa- ja metsätalousministeriö ratkaisee siten nykyisin ensiasteena sellaisiakin yksityisiä henkilöitä tai yrityksiä koskevia asioita, joiden keskitettyyn käsittelyyn ei ole perusteita.

Toisaalta maaseutuelinkeinolakea säädettäessä maatilahallitus valtuutettiin antamaan monesta seikasta tarkempia määräyksiä. Norminantovaltuutta on siirtynyt varsin paljon maa- ja metsätalousministeriölle.

2.2. Nykytilan arviointia

Maaseutuelinkeinolain mukaiseen toimintaan vaikuttavat sekä valtion taloudellinen tilanne että maatilatalouden harjoittajien mahdollisuudet harjoittaa yritystoimintaa ja hoitaa valtiolta ja luottolaitoksilta jo saamiaan luottoja.

Huomattavat supistustarpeet valtion menoissa kaventavat mahdollisuuksia varsinkin uusiin investointeihin, mutta myös suhdanteiden tasaamiseen tarkoitettujen luottojen myöntämiseen. Vaikka investointeihin myönnettävät varat ovatkin viime vuosina tulleet luottolaitoksilta ja valtio on maksanut ainoastaan korkotukea, saattaa näidenkin luottojen myöntäminen olennaisesti supistua, mikäli aikaisempina vuosina myönnettyjen luottojen korkotukeen tarvitaan lähes kokonaan ne varat, jotka on maatilatalouden luottojen korkotukeen osoitettavissa.

Valtionlainat maatilatalouteen on myönnetty maatilatalouden kehittämisrahastosta. Viime vuosina lainoitukseen käytettävissä olevat varat on pääosin ohjattu maatilojen sukupolvenvaihdoksiin. Valtion tulojen väheneminen ja menojen kasvu ovat kuitenkin muuttaneet kehittämisrahaston varojen käyttömahdollisuuksiakin. Huolimatta siitä, että maatilatalouden kehittämisrahastosta annetussa laissa tai muussakaan laissa rahaston varojen käyttökohteena ei ole mainittu tuotannon tasapainottamismenoja, kyseiseen tarkoitukseen on kuitenkin siirretty ja tarkoitus edelleen siirtää varoja. Varoja on siirretty myös suoraan valtionvarastoon.

Lainoitukseen käytettävissä olevat varat ovat siten supistuneet huomattavasti. Tärkeintä onkin nyt saada hyvässä tuotantokunnossa olevat ja muutoin kilpailukykyiset, mutta pääomakus-

tannusten vuoksi heikossa asemassa olevat tilat säilymään taloudellisen taantuman ylitse.

Maaseutuelinkeinolain nojalla ei voida myöntää käyttöpääomailainaa maatiloille talouden taantuman aiheuttamien maksuvaikeuksien hoitamiseksi eikä ole tarkoituksenmukaista luoda uutta vakauttamislainajärjestelmääkään. Valtioneuvoston päätös eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta (404/92), jonka nojalla normaalikorkoisia pankkilainoja kesällä 1992 vakautettiin, oli lähinnä valitusmenettelyn vuoksi kankea eikä tuonut riittävää helpotusta, jota nyt tarvitaan. Hallinnolliset kulut järjestelmän toimeenpanosta henkilötöyvuosina ovat olleet varsin korkeat.

Tärkeämpää kuin uuden luoton myöntämisen vanhojen velkojen hoitoon on kuitenkin olemassa olevien luottojen järjestely niin että lainansaaja selviytyy maksuistaan. Säännökset jo olemassa olevien luottojen järjestelystä eivät kuitenkaan kaikilta osin ole tyydyttävät.

Taloudellista merkitystä on lähinnä ollut maatilalain mukaisten lainojen lyhennysten ja korkojen lykkäyksillä. Vuonna 1992 myönnettiin yhteensä noin 7 000 hakemuksen perusteella maksulykkäyksiä. Lykkäysten johdosta arvioidaan maksuja siirtyneen noin 40 000 000 markan määräästä. Kysymys on tällöin ollut maatilatalouden kehittämisrahaston tulojen myöhentämisestä, ei lopullisesta menetyksestä. Toisaalta tällä on monessa tapauksessa vain siirretty ongelmia eteenpäin.

Varsinaisten velkasaneerauslakien toimivuus maatilatalouden saneerauksessa on vielä avoin kysymys niin kauan kuin vakiintunutta tuomioistuinkäytäntöä ei ole muodostunut.

Mikäli velkasaneerauslakeja tullaan laajastiinkin soveltamaan maatilatalouden luottoihin, valtiolla ei ole juurikaan mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, millaisia tiloja ja miten saneerataan. Mahdollisuudet arvioida tulojen ja lainapääomien menetyksiä ovat varsin heikot.

Velkasaneerauslakien mahdollistama vapaaehtoinen järjestely toisi kaikki asiat maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen ratkaistavaksi. Valtionlainoja se ei keskitä. Vaikka lakiin otettaisiinkin säännökset lainoja koskevasta toimivallasta ja toimivallan siirrosta maaseutuelinkeinopiireille, tarvittaisiin joka tapauksessa säännökset milloin päätöksentekoon on valtion puolesta tarkoituksenmukaista osallistua sekä menettelytapasäännökset.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Velkajärjestelyjen toteuttaminen

Esityksessä ehdotetaan maaseutuelinkeinolakia ensinnäkin muutettavaksi siten, että siinä otettaisiin huomioon yrityksen saneerauksesta annetun lain ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain säännökset.

Velkajärjestelylakien soveltuvuus tarpeellisessa määrin maatalousyrityksiin on kuitenkin epävarmaa. Menettely on lisäksi hidas ja yhteiskunnan kannalta kallis. Menettely luonnollisesti on sekä velallisen ja velkojan näkökulmasta oikeusturvan kannalta ainoa mahdollinen tuomioistuinkäsittelyineen. Yhteiskunnan kannalta olisi kuitenkin huomattavasti parempi, että velkajärjestelystä olisi mahdollista saada aikaan sovintoratkaisu. Vapaaehtoinen velkajärjestely on kuitenkin kaikilta osin halvempi, nopeampi ja joustavampi menettely sekä velalliselle että velkojalle.

Silloin, kun kysymys on pelkästään luottolaitosten myöntämisestä normaaliehtoisista lainoista tai tilisaamisista ja asianosaiset ovat järjestelystä yksimielisiä, vapaaehtoiselle järjestelylle ei luonnollisestikaan ole esteitä. Ongelmia sen sijaan syntyy, kun valtio on mukana joko suoraan tai välillisesti.

Lainsäädännöstä puuttuvat tällä hetkellä keinot, joilla maatalousviranomaiset voisivat toisaalta joustavasti järjestellä saamisiaan, mutta toisaalta sitoa lainansaajan ja muut velkojat sellaiseen toimintaan, että lainansaajan taloudellinen tilanne ei uudelleen ajaudu kestämatömäksi.

Koska vapaaehtoisella velkajärjestelyllä on tarkoitus turvata ensinnäkin lainansaajan toimeentulo yritystoiminnasta tai asunnon säilyminen, tarkoituksena on saada aikaan sellainen pitkäjänteinen järjestely, joka ottaa huomioon sekä lainansaajan taloudellisen tilanteen helpotuksen tarpeen että turvaa lainantajan saatavan mahdollisimman hyvin.

Paitsi valtionlainoja, vapaaehtoinen velkajärjestely tulisi koskemaan myös korkotukilainoja. Osittaisenkin akordin hyväksyminen on luonnollisesti luottolaitoksen päätettävä asia. Sen sijaan lainan takaisinmaksuajan pidentäminen tai koron muutos voi vaikuttaa valtion korkotukimenoihin, jolloin velkajärjestelyyn vaaditaan valtion myötävaikutus. Muutoin ehdot

olisivat samat kuin valtionlainojenkin velkajärjestelyssä.

Tärkeä osa velkajärjestelyn onnistumista on, että myös normaalikorkoisia luottoja sopeutetaan lainansaajan maksukykyä vastaaviksi. Tarkoitus ei ole, että valtio vastaisi pääsääntöisesti yksin menetyksistä. Siksi velkajärjestelyssä pitää olla mukana ainakin kaikki pääasialliset luotonantajat.

Olennaista menettelyssä olisi, että kysymys ei ole kevytmielisestä velkaantumisesta. Vaikka nykyisen tietämyksen valossa velan määrät vaikuttavatkin suhteettoman suurilta tilalta tai sen ulkopuolelta saataviin tuloihin nähden, huomiota on ensisijaisesti kiinnitettävä siihen, oliko lainansaajalla lainaa ottaessaan perusteltua syytä odottaa selviytyvänsä lainamäärästä. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota myös julkisen vallan toimenpiteisiin lainoja myönnettäessä.

Kuten tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneiden maksuhelpotuksissa, ensisijainen maksuhelpotuskeino olisi lainan maksuaikataulun pidentäminen eli vuotuismaksujen alentaminen. Joissakin tapauksissa voitaisiin harkita joko pysyvää tai määrävuosiksi myönnettävää koron alentamista. Lisäksi tulisivat kysymykseen maksuvapautus koroista vähintään yhdeksi ja enintään 5 vuodeksi kerrallaan.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn myöntämisen edellytyksenä olisi samoin kuin muussakin maaseutuelinkeinolain mukaisessa tukemisessa, että maatilalla on jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset. Erityisesti tällöin on kiinnitettävä huomiota tilan selviytymismahdollisuuksiin kansainvälisen kilpailun lisääntyessä. Tärkeätä on myös varautua valtion tukipolitiikan muutoksiin. Asunnon turvaamiseksi vapaaehtoinen velkajärjestely voitaisiin suorittaa myös kannattamattomalla tilalla. Edellytyksenä olisi myös, että tilalle laadittaisiin vähintään viiden vuoden pituinen talouden tervehdyttämishjelma, jonka noudattaminen olisi pakollista.

Yrityskoon kasvattaminen

Maatilataloudessa on ongelmana pieni yritys koko ja siitä aiheutuva tuotannontekijöiden vajaakäyttö. Tämän vuoksi maaseutuelinkeinolain soveltamisessa on kiinnitetty huomiota myös yrityskoon suurentamiseen ja sitä kautta

saavutettavaan tuotannontekijöiden järkipärisen käytön ja tuottavuuden lisäämiseen.

Maaseutuelinkeinolakea säädettäessä yhtenä lähtökohtana on ollut perheviljelmämuotoisen yritystoiminnan tukeminen. Tämän vuoksi myös tuen saaminen on maatilojen osalta rajattu koskemaan pääsääntöisesti perheviljelmiä.

Maaseutuelinkeinon monipuolistumisesta ja maatilatalouden teknologian kehitymisestä johtuen perheviljelmäkoon enimmäisrajan määrittäminen on käytännössä kuitenkin vaikeutunut. Kun lisäksi yrityskokoa määrääväksi tekijäksi on yhä enenevässä määrin tullut yrityksen kannattavuus, tulisi maaseutuelinkeinolaissa yrityskoolle asetetusta suhteellisen kaavamaisesta enimmäiskokovaatimuksesta luopua.

Muutos edesauttaisi myös kannattavan ja kilpailukykyisen yritystoiminnan edelleen kehittämistä. Maaseutuelinkeinolain mukainen tuki on kuitenkin jatkossakin tarkoitus kohdistaa ensisijaisesti perheviljelmille. Tämän tavoitteen toteutumisen jatkossa turvaavat riittävästi laissa olevat yrityksen sijaintipaikalla asumista ja tulorajoja koskevat säännökset sekä maa- ja metsätalousministeriön mahdollisuudet ohjata varojen käyttöä.

Maaseutuelinkeinolakea ehdotetaan edellä esitetyllä perusteella muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin enimmäiskokoa koskevat vaatimukset.

Kun maaseutuelinkeinolain 13 §:n 3 momentissa säädetty metsän kestävää hakkuumäärää koskeva vähimmäisvaatimus ei muun muassa puun kantohinnan alenemisen johdosta ole enää riittävä takaamaan yritystoiminnan kannattavuutta yksinomaan metsätaloutta harjoittavilla maataloilla, mainittu hakkuumäärää koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi laista.

Toimivalta

Päämääränä hallinnossa on ratkaista asiat niin lähellä kansalaista kuin se taloudelliset näkökohdat ja tasapuolisuus huomioon ottaen on mahdollista.

Hallinnonuudistuksen jälkeen maaseutuelinkeinolain ja -asetuksen toimivaltasäännökset eivät enää kaikilta osin ole asianmukaiset. Nykyisten säännösten mukaan maa- ja metsä-

talousministeriö ratkaisee sellaisia asioita, jotka kuuluisivat maaseutuelinkeinopiireille.

Vaikka viljelijää lähin viranomainen olisikin kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen, ei kysymyksessä olevia asioita kuitenkaan ehdoteta siirrettäväksi kuntatasolle. Esitykseen sisältyviin uudistuksiin sisältyy huomattavan paljon asioita, joiden ratkaisussa edellytetään paitsi maatilatalouden myös yritystoiminnan ja juridista asiantuntemusta. Edellä esitetyn vuoksi esityksessä on katsottu, että maaseutuelinkeinopiirissä on riittävän monipuolinen asiantuntemus asioiden ratkaisemista varten.

Täsmennystä edellyttää myös toimivallan jako maa- ja metsätalousministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen kesken.

Maaseutuelinkeinolakia ehdotetaan sen vuoksi muutettavaksi niin, että toimivaltaa siirretään maaseutuelinkeinopiireille. Muutenkin sekä lakiin että myöhemmin annettavassa asetuksen muutoksessa ehdotetaan täsmennettäväksi toimivallan jakoa.

Nykyisin toimivaltasäännöksiä sisältyy sekä lakiin että asetukseen. Ottaen huomioon, että varsinkin ehdotettu saneerausmenettelyä toteuttava organisaatio hakee vielä oikeaa toimintatasoa, on tarkoituksenmukaisinta, että toimivaltasäännökset olisivat helpohkosti muutettavissa. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan, että niiden asioiden osalta, joita koskevia ehdotuksia esitykseen sisältyy, toimivaltasäännökset siirrettäisiin laista asetukseen.

Hallinnossa yleinen tavoite on myös normiohjauksen vähentäminen ja siirtyminen muiden ohjauskeinojen käyttöön. Lakien ja asetusten toimeenpanoa pyritään ohjaamaan koulutuksella, määrärahaohjauksella, tulosjohtamisella ja muilla vastaavilla keinoilla.

Esityksessä on pyritty myös jonkin verran väljentämään maaseutuelinkeinolakia soveltavan hallinnon harkintavaltaa. Osaltaan esitys pyrkii normiohjauksen purkamiseen eli nimenomaan alemmanasteisten normien vähentämiseen siten, että tarvittavat säännöt sisältyvät suoraan lakiin ja asetukseen.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä ja se perustuu osittain

pääministerin 28.9.1991 asettaman velkatyöryhmän 26.10.1992 antamaan seurantaraporttiin.

Esityksen johdosta on kuultu maaseutuelinkeinopiirejä, eri luottolaitosryhmiä sekä neuvonta- ja tuottajajärjestöjä.

5. Esityksen vaikutukset

5.1. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Velkajärjestelylakien vaikutukset

Yrityksen saneerauksesta sekä yksityishenkilöiden velkajärjestelystä annettujen lakien taloudellisia vaikutuksia on varsin vaikea ennakoida etukäteen. Kysymys on ensinnäkin siitä, muotoutuuko edellä mainittujen lakien soveltamisala ja -tapa sellaiseksi, että se luontevasti sopii myös maatilatalouden harjoittajiin.

Yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevaa lakia sovellettaneen pääsääntöisesti henkilöihin, jotka omistavat pienen tilan tai jotka ovat osakkaana perikunnissa, joihin kuuluu tila. Näillä tiloilla on yleensä tehty erilaisia tuotantoa rajoittavia tai keskeyttäviä sopimuksia tai muita järjestelyjä. Kyseisillä tiloilla tuotanto-toiminta on käytännöllisesti katsoen jo lopetettu tai viimeistään velkajärjestelyn yhteydessä lopetetaan. Kysymys on usein siitä, että viisivuotinen tuotannonmuutosopimus on päätymässä, tulot loppuvat, mutta maatalouden velat ovat jäljellä. Vaikka ne eivät määrällisesti olekaan järin suuria, ilman tuloja niiden hoitaminen on mahdotonta.

Edellä mainitunlaisia tiloja, joilla tuotanto-toiminta jo on lopetettu ja jotka voisivat päästä yksityishenkilön velkajärjestelyn piiriin, on arviolta noin 2 000.

Huomattavasti enemmän, arviolta noin 5 000, on sellaisia tiloja, jotka vielä ovat tuotannossa, mutta joilla ei lähivuosina enää ole toimintaedellytyksiä vanhentuneiden tuotantorakenteiden, liian pienen yrityskoon ja liian suuren velkamäärän vuoksi. On mahdollista, että tällaisetkin tilat ennen pitkää hakevat yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaista velkajärjestelyä. Todennäköisemmin kuitenkin tuotanto lopetetaan, siirrytään joko muuhun

ammattiin tai työttömyyskorvauksen saajaksi ja haetaan yksityishenkilön velkajärjestelyä.

Yrityksen saneerauksesta annetun lain mukainen saneeraus saattaisi tulla kysymykseen, edellyttäen kuitenkin saneeraus kulujen pysymistä kohtuullisina, noin 2 000 tilalla. Nämä tilat ovat usein suurehkoja vilja- tai sikatiloja, niillä on varsin hyvät rakennukset ja koneistus, mutta kokonaisvelkamäärä 1 000 000—1 500 000 markkaa.

Valtion lainojen ja myyntihintasaamisten pääomien arvioidaan lähivuosina huomattavasti pienenevän. Valtion lainojen tappioriskin siirtyminen valtionvastuu-uudistuksella pääosin luottolaitoksilta valtiolle kasvattaa tulojen menetyksiä. Eniten näitä syntyy, jos tilat joutuvat pakkohuutokauppaan. Silloinkin, kun viljelijät käyttävät saneerauslakien mahdollisuuksia, vuotuisesti tulonvähennykseksi arvioidaan kuluvana vuonna noin 25 000 000 markkaa ja lähivuosina noin 100 000 000 markkaa.

Lukuunottamatta esitykseen sisältyvää takauspäästösten sopeutusta velkajärjestelylait vaikuttavat maatilatalouden luottoihin riippumatta siitä, sovitetaanko maaseutuelinkeinolain säännöksiä niihin vai ei.

Takauspäästösten järjestelyn arvioidaan lisäävän valtion takaustappioita noin 2 000 000 markkaa vuodessa.

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisen käyttösuunnitelmaan tulee sisällyttää maininta missä laajuudessa rahaston tuloja voidaan kokonaan jättää tulouttamatta sekä missä laajuudessa tuloja voidaan siirtää seuraaville vuosille.

Vapaaehtoinen velkajärjestely

Esityksen mukainen vapaaehtoinen velkajärjestely vaikuttaisi myös valtionsaamisista kertyviin tuloihin ja niiden pääomiin. Tilaryhmät, joita vapaaehtoinen velkajärjestely koskisi, olisi osittain sama kuin velkajärjestelylakien mukaisessa menettelyssäkin.

Vapaaehtoinen velkajärjestely on tarkoitettu lähinnä maataloille, joilla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Lisäksi vapaaehtoista velkajärjestelyä olisi mahdollista toteuttaa maatiloilla, joilla velkajärjestelyjen kautta voidaan palauttaa tilan velanhoitokyky.

Tuotantotoimintansa lopettavan maatilan velkajärjestelyä voitaisiin sen sijaan toteuttaa vain, milloin velkajärjestelyillä voidaan turvata lainan saajan asunto.

Velkajärjestelylakien mukaisista keinoista myöskään pääomasuoritusten ensisijaistaminen koronmaksuun nähden ei tulisi vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä kysymykseen. Ottaen vero- ja seuraamukset huomioon vaikutus tilan talouteen katsotaan varsin vähäiseksi.

Verrattuna velkajärjestelylakien mukaiseen menettelyyn vapaaehtoinen velkajärjestely toisi sen edun, että maatalousviranomaisilla ja maatalouden neuvontajärjestöillä olisi paremmat mahdollisuudet vaikuttaa siihen, millaisia tiloja jää tuotantoon. Tämä on tärkeää maatalouden kilpailukyvyyn säilyttämiseksi riippumatta siitä, millainen ratkaisu syntyy Suomen EY:n jäsenyyshakemukseen. Samalla voitaisiin myös ottaa huomioon, että tuotannonrajoitustoimenpiteitä suunniteltaessa tilaa tarkastellaan kokonaisuutena ja myös velkarasitus otetaan huomioon.

Vapaaehtoinen järjestelmä toisi ilmeisesti velkajärjestelyjen piiriin jonkin verran enemmän tiloja kuin tuomioistuinten kautta odotetaan kulkevan. Toisaalta voidaan odottaa, että vapaaehtoisessa järjestelyssä vaikutukset ajoittuisivat pidemmälle ajanjaksolle, koska siinä järjestelyohjelmaa on helpompi muuttaa eikä velallisen tarvitse heti lähteä vaatimaan tehokainta mahdollista toimenpidettä eli velan anteeksiantoa, vaan voitaisiin ensin yrittää paremmin velkojankin intressit turvaavilla toimenpiteillä velallisen talouden tervehdyttämistä.

Lisäksi ehdotettu menettely on hallinnollisesti huomattavasti kevyempi kuin velkajärjestelylakien mukainen menettely. Esityksen mukainen menettely työllistäisi lähinnä neuvontahenkilöstöä sekä maaseutuelinkeinopiirejä.

Vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn arvioidaan vuosittain tulevan noin 1 500 tilaa. Neuvontajärjestöillä ei ole juurikaan kapasiteettia hoitaa useampia vapaaehtoisia järjestelyjä.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tuloja osaksi siirtyisi kuluvulta vuodelta tuloutettavaksi seuraaville vuosille ja osaksi menetettäisiin yhteensä noin 25 000 000 markkaa. Vastavasti osaksi menetettäisiin ja osaksi siirtyisi vuonna 1994 noin 75 000 000 markkaa tuloutettavaksi sitä seuraaville vuosille.

Korkotukilainojen korkotukeen esitys ei mainittavasti vaikuttaisi.

Osaltaan järjestely helpottaisi myös luottolaitosten asemaa. Vaikka vapaaehtoisessa järjestelyssä edellytettäisiinkin luottolaitosten osallistumista maksuhelpotuksiin, valtion mukanaolo tasaa kustannusvaikutuksia. Pakko- huutokauppa ja konkurssi ovat sekä luottolaitoksen että valtion kannalta kallein mahdollinen tapa hoitaa maksuvaikeuksissa olevien maatalousyrittäjien maksuvaikeudet.

Neuvontajärjestöillä olisi ensiarvoisen tärkeä asema järjestelmän toimeenpanossa. Koska taloudellisesti ahtaalla olevilla tiloilla ei juurikaan ole mahdollisuuksia maksaa täyttä hintaa tarvittavista talouden tervehdyttämishojelmista, neuvontapalvelujen subventointiin tätä tarkoitusta varten käytettäisiin maatilatalouden kehittämisrahaston varoja. Vuosittain neuvontajärjestöille korvattaisiin kaikkiaan noin 7 500 000 markkaa.

5.2. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriöstä siirtyisi ehdotuksen johdosta tehtäviä maaseutuelinkeinopiireille, mutta nykyisellä tasolla vaikutus ei olisi edes yhtä henkilötöyvuotta. Toisaalta valitusasiat maa- ja metsätalousministeriössä jonkin verran lisääntyisivät.

Siirtyvien tehtävien lisäksi maaseutuelinkeinopiirit joutuisivat vastaamaan vapaaehtoisesta velkajärjestelystä. Esitys ilmeisesti ainakin alkuvaiheessa lisäisi käsiteltävien maaseutuelinkeinolainahakemusten määrää.

Tehtävien lisäyksen ei kuitenkaan odoteta olevan niin huomattava, että se vaatisi henkilövoimavarojen lisäystä hallinnonalalla tai että se vaikuttaisi suunniteltuun henkilöstömääräkehitykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1 §. *Tavoitteet.* Pykälän 2 momentissa säädetään, mihin erityisesti on kiinnitettävä huomiota maaseutuelinkeinolain mukaisissa toimenpiteissä. Näihin seikkoihin on kuulunut muun muassa pääomarakenteen parantaminen ja rahoituskustannusten alentaminen. Pääomakustannusten vaikutus tilan toimintaedellytyksiin on kuitenkin erilainen riippuen kulloisestakin taloudellisesta tilanteesta. Ottaen huomioon esityksessä ehdotetut uudet toimenpiteet lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että pääomarakennetta ja rahoituskustannuksia tarkasteltaisiin nimenomaan tätä taustaa vasten.

2 §. *Keinot.* Maaseutuelinkeinolain päämääriä toteutetaan pääasiassa lainoin ja avustuksin. Lisäksi voidaan myöntää takauksia ja luovuttaa maata sekä suorittaa muita toimenpiteitä. Esityksessä ehdotettu vapaaehtoinen velkajärjestely käsittää osaksi uusia toimenpiteitä. Pykälän täsmentämiseksi ehdotetaan, että velkajärjestely erikseen mainittaisiin sen huomattavan taloudellisen merkityksen vuoksi.

3 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän mukaan tukea voidaan myöntää pääsääntöisesti vain maatilatalouteen ja maaseudun pienyritystoi-

mintaan. Poikkeuksia ovat vain lainat asunto-tilojen hankintaan ja tuki perinneympäristön säilyttämiseen. Varsinkin pienehköillä maatiiloilla on nykyinen taloudellinen tilanne kuitenkin voinut johtaa tai johtamassa tilanteeseen, jossa tuotannon jatkaminen ei ole enää tarkoituksenmukaista. Varsinkin perheen asunnon turvaamiseksi näilläkin tiloilla tulisi vapaaehtoisen velkajärjestelyn olla mahdollista. Sen vuoksi lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että vapaaehtoinen velkajärjestely voitaisiin toteuttaa myös tiloilla, joiden tuotantotoiminta on lakannut tai lakkaa.

4 §. *Määritelmät.* Määritelmiin ehdotetaan lisättäväksi erilaiset velkajärjestelyt. Yrityssaneerauksella tarkoitettaisiin yrityksen saneerauksesta annetun lain mukaista menettelyä, yksityishenkilön velkajärjestelyllä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaista velkajärjestelyä sekä vapaaehtoisella velkajärjestelyllä esityksen 29 a ja 29 b §:ään sisältyvää menettelyä.

5 §. *Yritysmuoto.* Nykyisin on jo esiintynyt tilanteita, joissa maatilojen eri toimintoja yhtiötetään ja niiden omistus kootaan yhteen omistajayhtiöön. Näissä tilanteissa tilalla harjoitettua toimintaa on tarkoituksenmukaista

tarkastella kokonaisuutena. Nykyisen lainsäädännön mukaan tällainen järjestely kuitenkin jää maaseutuelinkeinolain ulkopuolelle, koska tuettavien yhtiöiden osakkaiden edellytetään olevan luonnollisia henkilöitä. Esityksessä esitetään, että osakkaina voisi olla myös yhtiöitä. Tuettavalta yhtiöltä kuitenkin edelleen edellytettäisiin, että määräysvalta yhtiössä on työhön osallistuvilla ja yrityksen sijaintipaikalla asuvilla osakkailla. Jos siis tuettavan yhtiön äänivallan enemmistö on yhtiöillä, olisi näiden omistajayhtiöiden puolestaan oltava em. aktiiviosakkaiden hallitsemia.

6 §. *Asuminen.* Voimassa olevassa laissa edellytetään, että tukea myönnettäessä on aina asuttava joko yrityksen sijaintipaikalla tai sen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin enimmäisetäisyyksistä. Maaseutuelinkeinolakiin on kuitenkin 1.8.1992 voimaantulleella lailla lisätty mahdollisuus myöntää tukea myös perinneympäristön säilyttämistä koskeviin hankkeisiin. Näissä hankkeissa asumisvaatimus ei aina ole osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi. Pääpaino niissä on maaseudun ilmeen vaalimisessa. Jotta myös taajamissa kaukana tilalta asuvat henkilöt saataisiin kiinnostumaan maaseutumaiseman ilmeestä ja säilymisestä, olisi tarkoituksenmukaista, ettei asumista koskeva vaatimus näissä tapauksissa estäisi tuen myöntämistä.

8 §. *Henkilökohtaiset edellytykset.* Pykälän 1 momentin mukaan muussa tukemisessa kuin 25 §:n mukaisessa lainoituksessa tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen saaja saa kokonaan tai osaksi toimeentulonsa maaseutuelinkeinolain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Velkajärjestely ehdotetaan kuitenkin myönnettäväksi esityksen 3 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös henkilöille, jotka ovat lopettaneet tai lopettavat yritystoiminnan. Tätä koskeva täsmennys ehdotetaan lisättäväksi momenttiin. Myöskään henkilön ikä ei olisi esteenä velkajärjestelylle.

11 §. *Soveltaminen kaava-alueilla.* Lainkohdassa on maatilahallitukselle annettu valtuus määrätä, milloin etuuksia voidaan antaa 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla eli lähinnä muuhun kuin maa- ja metsätaloustarkoituksiin kaavoitetulla alueella. Maataloushallinnon organisaatimuutoksen yhteydessä maatilahallitus lakkautettiin. Kun lisäksi normiohjausta pyritään vähentämään ja normiohjauksen tasojia

supistamaan, on tarkoituksenmukaisinta sisällyttää tämän kaltaiset säännökset suoraan asetukseen.

12 §. *Pirstominen.* Lainkohdan mukaan maatilahallituksella on valtuus antaa sekä tarkempia määräyksiä että ennakkotieto pirstomisasiassa. Tarkemmat säännökset asiasta on kuitenkin tarkoituksenmukaisinta siirtää asetukseen. Toisaalta ministeriötasolta pyritään poistamaan suurin osa yksityisiä henkilöitä ja yrityksiä koskevista asioista. Kysymyksessä olevia ennakkotietohakemuksia ei ole syytä käsitellä ensiasteena enää ministeriötasolla.

13 §. *Yrityskoko.* Lain 13 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän 1 momentin 1 kohta, joka koskee maatilan enimmäiskoolle asetettua vaatimusta, poistetaan. Myös yksinomaan metsätaloutta harjoittavaa maatilaa koskeva 3 momentin säännös ehdotetaan poistettavaksi. Ehdotuksen mukaan yrityksen vähimmäiskoko määräytyisi lain 7 §:n nojalla. Enimmäiskokoa koskevia säännöksiä ei otettaisi lakiin lainkaan, vaan niistä voitaisiin tarvittaessa säätää asetuksella. Nykyisin maaseutuelinkeinoasetuksen 5 §:n mukaan tuettavan maatilan kestävä hakkuumäärä voi olla enintään 1200 kuutiometriä. Yrityskokoa koskevaa säännöstä sovellettaisiin luonnollisesti vain tilanteissa, jossa yritystoiminta jatkuu.

14 §. *Aloittamisavustus.* Aloittamisavustus voidaan myöntää paitsi omistusoikeuden myös hallintaoikeuden saannin perusteella, kun omistus- tai hallinta on siirtynyt alle 35-vuotiaalle viljelijälle. Nykyinen lainkohta on epäselvä sen suhteen, edellytetäänkö myös omistusoikeuden siirtymistä. Lakia säädettäessä ei kuitenkaan ole ollut tarkoitus muuttaa aikaisempaa käytäntöä muuten kuin korjata epäkohta, joka syntyi, kun viljelijä ehti täyttää 35 vuotta maatilan hallinnan ja omistusoikeuden siirtymisen välillä. Tätä on nykyisin edellytetty asetuksessa. Olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että jo laissa nimenomaan todetaan hallinnan siirtymisen edellyttävän tarkempia säännöksiä.

22 §. *Pienyritystoiminnan lainoitus.* Nykyisen säännöksen mukaan kiinteistön hankinnan lainoituksesta voi maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä. Tarkemmat säännökset pienyritystoiminnan lainoituksesta on kuitenkin tarkoituksenmukaisinta kaikilta osin antaa asetuksella.

26 §. *Valtionlainat.* Pykälän 2 momentissa on säädetty maatilatalouden kehittämisrahaston

varoista myönnettävien lainojen korosta, koron muuttamisesta ja luottolaitoksen velvollisuudesta maksaa lainaa valtiolle.

Yrityssaneerauksen ja yksityishenkilön velkajärjestelyn vaikutuksia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että luottolaitos ei olisi velvollinen maksamaan valtionlainaa ja sen korkoa valtiolle sinä aikana, jona kyseiset järjestelyt ovat tuomioistuimessa vireillä. Sen sijaan vapaaehtoisella velkajärjestelyllä ei olisi perimisen keskeyttävää vaikutusta. Muuten esitys ei toisi muutosta siihen käytäntöön jolla nykyisten velkakirjaehtojen mukaisesti valtion lainat tilitetään valtiolle.

27 §. *Valtionvastuu.* Pykälä sisältää säännöksen vuonna 1992 ja sen jälkeen myönnettyjen valtionlainojen valtionvastuusta, valtionvastuun voimassaolon ehdoista ja menettelystä valtionvastuun toteuttamiseksi. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että voimassaolevassa laissa 3—6 momentteihin sisältyneet toimivaltasäännökset osittain siirretään asetukseen ja osittain ajantasaistetaan. Nyt 5 momenttiin sisältyvä mahdollisuus akordin hyväksymiseen korvattaisiin vapaaehtoisella velkajärjestelyllä ja lisäksi nimenomaan edellytettäisiin, että luottolaitos olisi velvollinen velkajärjestelylakien mukaisessa menettelyssä valvomaan valtion etua. Luottolaitos ei siten saisi jättää reagoimatta velkojia kuultaessa sillä perusteella, että valtio kuitenkin korvaa menetyksen. Ennen toimenpiteitään tuomioistuimeen nähdessä luottolaitoksen tulisi lisäksi pääsääntöisesti olla yhteydessä valtioon. Lisäksi todettaisiin, ettei hyvityksen maksamiseksi vaadittaisi vakuuden realisointia, jos velkajärjestelylakien mukaisessa menettelyssä on päätetty, että velallinen saa pitää vakuutena olevan omaisuuden.

28 §. *Korkotukilainat.* Pykälän 3 momentin mukaan valtion maksaman korkotuen suuruus on 50 prosenttia luottolaitoksen perimästä korosta. Yrityssaneerauksen tai yksityishenkilön velkajärjestelyn vireillä ollessa on voimassa perintäkielto. Pääsääntö on, että velallinen ei saa suosia ketään velkojaa maksamalla joillekin velkojille näiden saamia muiden jäädessä joissakin tapauksissa kokonaan ilman. Kumpaakaan menettelyä koskevassa laissa ei ole säännöstä siitä, miten pitää suhtautua muiden kuin velallisen suorittamiin velan tai sen koron maksuihin. Jotta asia ei jäisi tulkinnanvaraiseksi, esityksessä ehdotetaan momenttia muutettavaksi niin, että siinä nimenomaan todettaisiin valtion maksavan luottolaitokselle korkohyvi-

tystä myös siltä ajalta, jona yrityssaneeraus tai yksityishenkilön velkajärjestely on vireillä. Saneeraus- tai maksuohjelman tultua vahvistetuksi korkotuen osuus laskettaisiin velkakirjaehtojen mukaisesta korosta. Samoin toimivaltasäännöstä on tarpeen täsmentää niin, että tarkemmat säännökset annettaisiin asetuksella.

29 §. *Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä.* Maaseutuelinkeinolain mukaisten lainojen lyhennysten ja korkojen maksussa on ollut mahdollista saada helpotuksia, joista on tarkemmin säädetty asetuksella. Vaikka maksuhelpotusten luonteesta voidaan päätellä, että nämä helpotukset on tarkoitettu tilapäisiin maksuvaikeuksiin, säädöstekstissä sitä ei suoraan sanota. Kun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 29 a §, jossa säädettäisiin keinot pysyviin maksuvaikeuksiin joutuneen lainansaajan lainojen järjestelystä, tässä pykälässä tarkoitetut maksuhelpotukset olisi nimenomaisesti tarkoitettu tilapäisistä maksuvaikeuksista selviämiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että tämä nimenomaan todettaisiin. Tilapäisiin maksuvaikeuksiin myönnettyjen maksuhelpotusten myöntömenettely olisi yksinkertaisempi kuin ehdotettu vapaaehtoinen velkajärjestely.

Voimassa olevan lain mukaan maatilahallitukselle, nykyisin maa- ja metsätalousministeriölle, on annettu valtuus antaa lakia ja asetusta tarkempia määräyksiä lykkäyksen myöntämisestä. Menettelytapasäännöksiä lukuunottamatta myöntöedellytykset tulisi kuitenkin sisällyttää asetukseen.

29 a §. *Valtionlainojen vapaaehtoinen velkajärjestely.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 29 a §, jossa säädettäisiin valtionlainojen vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksistä ja menettelystä. Paitsi toimivia yrityksiä vapaaehtoinen velkajärjestely voisi koskea myös lainansaajia, jotka ovat lopettaneet tai lopettavat tuotanto-toimintansa, edellyttäen, että tuotannon lopettaminen ei anna aiheutta valtionlainan tai -saatavan irtisanomiseen 50 §:n nojalla.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa on lueteltu ne keinot, joita velkajärjestelyssä voitaisiin käyttää. Kuten tilapäisiin maksuvaikeuksiin joutuneiden maksuhelpotuksissa, ensisijainen maksuhelpotuskeino olisi lainan maksuaikataulun pidentäminen eli vuotuismaksujen alentaminen. Joissakin tapauksissa voitaisiin harkita joko pysyvää tai määrävuosiksi myönnettävää koron alentamista. Lisäksi tulisivat kysymykseen maksuvapautus koroista vähintään yhdek-

si ja enintään 5 vuodeksi kerrallaan. Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä velalliselle myönnetty helpotukset koskisivat myös takaajaa.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn edellytyksenä olisi myös muiden velkojen kuin valtionlainojen ja -saatavien järjestely. Jos valtionlainojen tai -saatavien osuus lainansaajan kokonaisvelkämäärästä kuitenkin ylittäisi asetuksella säädettävän määrän, voitaisiin velkoja järjestellä, vaikka muut luotonantajat eivät muuttaisikaan omien luottojensa ehtoja.

Valtionlainojen ja -saatavien osalta kysymyksessä on viranomaistoiminta. Luottolaitos ei voi ilman viranomaisen suostumusta muuttaa valtionlainankaan ehtoja. Yhteistoiminnan aikaansaamiseksi ja lainansaajan koko yritystoiminnan ja taloudellisen tilanteen selvittämiseksi on kuitenkin tarkoituksenmukaista, että neuvontajärjestöjä käytetään selvittelytyössä sekä suunnitelman laatimisessa ja ajan tasalla pitämisessä.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn myöntämisen edellytyksenä olisi, että tilaa varten olisi laadittu asetuksella tarkemmin säädettävä kehittämissuunnitelma tilan maksuvalmiuden palauttamiseksi. Tällöin ensisijaisena tehtävänä on selvittää tilan nykyinen taloudellinen tilanne ja löytää mahdollisuudet kustannusten alentamiseen. Lainan saaja olisi koko suunnitelma-ajan velvollinen noudattamaan suunnitelmaa.

Suunnitelman laatijoina toimisivat yleensä neuvontajärjestöjen edustajat tai henkilöt, joilla on vastaava ammattitaito. Suunnitelman laatimisesta, noudattamisesta ja ylläpitämisestä säädettäisiin asetuksella.

Tarkemmat määräykset velkajärjestelyn edellytyksistä ja menettelystä annettaisiin asetuksella.

29 b §. *Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin erikseen edellytykset korkotukilainojen vapaaehtoiselle velkajärjestelylle. Keinot ja vaikutukset olisivat samat kuin valtionlainojen vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, mutta velkajärjestely vaatisi aina luottolaitoksen myötävaikutuksen.

Maaseutuelinkeinolain 28 §:n 3 momentin mukaan korkotukilainojen korkohyvitys on puolet lainan kokonaiskorosta, joka voi olla erilaisiin viitekorkoihin sidottu. Lain 59 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen lainojen korko ja korkohyvitys on säännelty pääasiassa kahdella tavalla. Maatilalain mukaisten korkotukilainojen lainansaajan maksama korko on kiinteä ja

korkotuki sidottu peruskorkoon. Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetussa laissa tarkoitettujen korkotukilainojen korkotuki taas on kiinteä ja lainansaajan maksama korko on sidottu Suomen Pankin peruskorkoon.

Lainojen korkotukeen ei ole tarkoitus puuttua. Korkotuen määrä pysyisi kaikissa lainoissa entisenä.

31 §. *Lainapäätös.* Nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan pääsääntö on, että lainahakemus on ennen lainan hyväksymistä maatilahallituksen, nykyisin siis maa- ja metsätalousministeriön, määräämissä tapauksissa tarkastettava. Erikseen määrättävissä tapauksissa maatilahallitus on voinut määrätä, miten laina hyväksytään myönnettäväksi maaseutupiirin tai kunnan maatalousviranomaisen lausunnon perusteella. Tarkastus on aikaisemmin tapahtunut keskusrahailaitoksessa. Lisäksi maatilahallitus on voinut määrätä, että lainan myöntämisen edellytyksiä koskeva asia on saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi. Lainoja ei kuitenkaan ole enää vuodesta 1992 alkaen tarkastettu lainkaan keskusrahailaitoksissa, vaan kaikki lainat on myönnetty alempien viranomaisten lausuntojen perusteella.

Enää lainoja ei alisteta paikallisista luottolaitoksista keskusrahailaitoksissa ministeriön toimesta suoritettaviin lainatarkastuksiin. Liioin niitä ei ole määrätty maatilahallituksen tai maa- ja metsätalousministeriön ratkaistaviksi. Toisaalta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä suorittamaan tarkastuksia paikallisissa luottolaitoksissakaan, koska ilman maaseutuelinkeinopiirin lausuntovaihetta ja yleensä myös tilakäyntiä varsinkin tilakauppojen ja suurehkojen rakennusinvestointien arviointi jää maatalousviranomaisten osalta varsin vähäiseksi. On kuitenkin mahdollista, että jotkut lainat pitäisi joissakin tapauksissa erityisesti tarkastaa tai ratkaista maa- ja metsätalousministeriössä. Säännös esitetään muutettavaksi vastaamaan nykykäytäntöä, jolloin pääsäännöksi tulisi lainan myöntäminen alempien viranomaisten lausuntojen nojalla.

32 §. *Varojen ohjaus.* Pykälän 1 momentin mukaan maatilahallituksen sijaan tullut maa- ja metsätalousministeriö huolehtii maatilatalouden kehittämisrahaston lainoitukseen käytettävissä olevien varojen sekä korkotukilainojen ja avustusten ohjaamisesta. Ohjaus koskee siten uusia lainoja. Ehdotetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn taloudellisten vaikutusten oh-

jaaminen saattaa kuitenkin tulla myös tarpeelliseksi. Sen vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriö voisi ohjata myös kehittämisrahaston tulokertymään vaikuttavan vapaaehtoisen velkajärjestelyn toteuttamista. Lisäksi viranomaisia koskevat säännökset ajantasaistettaisiin.

33 §. *Valtiontakauksen myöntäminen.* Pykälässä säädetään valtiontakauksen myöntämisestä ja takaustoiminnan tappiosta. Yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely voivat vaikuttaa myös valtion antamiin takauksiin. Yrityksen saneerauksesta annetun ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain perusteella yrityssaneerauksen tai yksityishenkilön velkajärjestelyn vireillä ollessa tai sen estämättä velkoja voi periä velan takaaajalta.

Valtio on tähän asti antanut takaukset ehdoin, että lainalle on ensisijaisesti hankittava kiinnitysvakuus, joka on realisoitava ennen kuin valtio takaajana maksaa lainasta mitään. Valtio on toisin sanoen taannut vain vakuudesta kattamatta jäävän osan lainasta. Yrityssaneerauksen tai yksityishenkilön velkajärjestelyn tuloksena saattaa olla tilanne, jossa vakuutusta ei saa realisoida. Pääsäännöksi ehdotetaan, että valtio näissä tapauksissa takauksen ehdoista poiketen kuitenkin olisi velvollinen maksamaan takauksen määrän velkojalle. Vastaava menettely koskisi myös ehdotettua vapaaehtoista velkajärjestelyä.

Luottolaitos puolestaan olisi velvollinen huolehtimaan niiden lyhennysten ja korkojen tulouttamisesta valtiolle, jotka velallinen veloitetaan luotosta suorittamaan sen jälkeen, kun valtio on takaajana jo maksanut lainan. Samoin luottolaitos olisi velvollinen valtion lukuun huolehtimaan luoton vakuuksista, jotka yleensä ovat kiinnitettyjä velkakirjoja. Siinä tapauksessa, että velallinen laiminlyö maksuohjelman ja yrityssaneeraus tai yksityishenkilön velkajärjestely raukeaa, valtion mahdollisuus vakuuksien käyttöön aktivoituisi.

35 §. *Takausmäärä ja -kulut.* Pykälän 2 momentin mukaan valtiontakaus on maksullinen. Sekä takausta myönnettäessä että puolivuositain sen jälkeen takauksesta on suoritettava maksu, jonka määrä on 0,75 prosenttia lainan kulloinkin jäljellä olevasta määrästä, takausta myönnettäessä kuitenkin takauksen määrästä. Silloin, kun takausta ei käytetä, laina syystä tai toisesta jää nostamatta, kertamaksun määrä on varsin suuri. Toisaalta takaukseen liittyy niin paljon viranomaistyötä, että maksun jättämi-

nen kokonaan perimättä saattaisi johtaa turhiin hakemuksiin. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi, että nostamatta jääneestä lainasta perittäisiin vain 0,35 prosentin kertamaksu takauksen määrästä.

Kertamaksu voidaan periä siten, että takauspäätöksen yhteydessä takausluoton saajalle toimitetaan tilillepanokortti kertamaksusta, jonka lainansaaaja maksaa pankkiin ja pankki tulouttaa valtiolle. Puolivuotismaksun periminen sen sijaan on osoittautunut hankalaksi. Takausten määrä ei vielä ole suuri ja sinänsä perintä voitaisiin hoitaa viranomaistyönäkin, jos lainat aina lyhennettäisiin säännönmukaisen maksuohjelman mukaisesti. Ongelmana on kuitenkin, että lainan saajat maksavat toisaalta ylimääräisiä lyhennyksiä tai viivästyvät lyhennyksissään. Lisäksi annuiteetilainojen kulloinenkin lainapääoma on hankala laskea. Jotta viranomaiset voisivat hoitaa perimisen, pitäisi jokaisesta takauksesta puolivuositain saada luottolaitokselta ilmoitus, mikä on takausluoton määrä puolivuotismaksun kantoajan kohtana. Huomattavasti yksinkertaisempaa olisi jättää periminen luottolaitoksen tehtäväksi. Korvauksena tehtävästä peritystä takausmaksusta 0,2 prosenttia takausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä voitaisiin jättää tulouttamatta maatilatalouden kehittämisrahastoon. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi tätä koskeva uusi 3 momentti.

35 a §. *Takauksen vanhentuminen.* Määräajasta velkomisasiossa sekä julkisesta haasteesta velkojille 9.11.1868 annetun asetuksen mukaan saaminen vanhenee 10 vuodessa, ellei sitä ole todistettavasti velalliselta velottu. Takausmiehen edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määrittämisestä 24.2.1873 annetun asetuksen 4 §:n mukaan taas omavelkaiseen takaukseen sitoutuneen takausmies vapautuu sitoumukseltaan, jos häneltä ei vuoden kuluessa erääntymispäivästä ole saatavaa laillisesti haettu. Takaukset on pääsääntöisesti myönnetty ehdoin, että vakuutena oleva omaisuus on ennen takausvastuun toteutumista muutettava rahaksi. Jos tämä tapahtuu pakkohuutokaupassa, määrääjät saattavat kulua umpeen, ennen kuin luottolaitos edes pääsee velkomaan saatavaa takauksen nojalla valtiolta. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi lakiin lisättäväksi opintotukilain 6 §:n 2 momenttia (88/74) vastaava uusi 35 a §, ettei edellä mainittuja määräaikoja sovellettaisi maaseutuelinkeinolain mukaisiin takauksiin.

35 b §. *Takautumisvaatimuksesta luopuminen.* Valtiolla on takautumis oikeus velalliselta niihin suorituksiin, jotka valtio velallisen puolesta on luottolaitokselle maksanut. Joissakin tapauksissa saattaa kuitenkin olla kohtuutonta vaatia maksuja takaisin velalliselta. Tällaisia tilanteita ovat varsinkin pysyvä työkyvyttömyys tai sellaisen henkilön pitkäaikainen työttömyys, joka on joutunut lopettamaan yritystoimintansa, mistä on jäänyt vielä velkoja maksettavaksi, ja joka ei ole saanut työtä toisenkaan palveluksesta. Takausvaatimuksesta luopuminen saat- taan olla perusteltua myös tapauksissa, joissa perheen tulot ovat huomattavan alaiset ja perheeseen kuuluu useita alaikäisiä lapsia, joi- den huollosta velallinen vastaa. Tätä koskeva uusi 35 b § ehdotetaan lisättäväksi lakiin.

41 §. *Käyttösuunnitelman laatiminen ja vahvis- taminen.* Voimassa olevan lain 3 momentin mukaan, vaikka käyttösuunnitelman vahvistaa pääsääntöisesti nykyinen maaseutuelinkeinopiiri, yhteismetsän perustamista koskeva käyttö- suunnitelma vahvistetaan kuitenkin aina maa- ja metsätalousministeriössä. Yhteismetsän pe- rustaminen liittyy kuitenkin maatilatalouden rakenteen parantamiseen, jota koskevien sään- nösten toimeenpano on siirretty maaseutuelin- keinopiireille. Momenttia ehdotetaan tältä osin vastaavasti muutettavaksi.

43 §. *Maanmittaustulokset.* Nykyisin voi- massa olevan pykälän 4 momentin mukaan kaikki maaseutuelinkeinolin toimeenpanoon liittyvät toimituskustannukset suoritetaan val- tion varoista. Ottaen kuitenkin huomioon, että valtio ei enää myy alueita pitkillä maksuajoilla, vaan rahoitus edellytetään hankittavaksi muu- ten, ei ole enää perusteita jättää toimituskus- tannuksiakaan kaikissa tapauksissa valtion kannettaviksi. Sen vuoksi ehdotetaan, että toi- mituskustannusten suorittaminen määräytyisi yleisten jakolain ja maanmittausmaksusta an- netun lain säännösten mukaisesti.

46 §. *Panttioikeus.* Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan tila tai alue on myyntihin- nan ja sen koron maksamisesta panttina kau- pantekopäivästä laskettavalla etuoikeudella. Hinta korkoineen saadaan ilman eri päätöstä ulosmitata verojen tavoin. Esityksessä ehdote- taan momenttia muutettavaksi niin, että pant- tioikeuteen lisättäisiin myös ulosmittauskulut, jotka voitaisiin ulosmitata samaa menettelyä noudattaen.

50 §. *Myyntihintasaamisten ja lainojen irtisa- nominen.* Pykälän 1 momentissa säädetään ne

perusteet, joilla valtionlaina ja valtion myynti- hintasaaminen voidaan irtisanoa. Esityksen johdosta momenttiin olisi lisättävä mahdolli- suus irtisanoa laina myös silloin, kun tilan talouden tervehdyttämiseksi laadittua 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa tai sopi- musta ei ole noudatettu. Tällöin vapaaehtoinen velkajärjestely raukeaisi ja palattaisiin tilantee- seen, joka vallitsi sopimusta tehtäessä. Järjes- tely raukeaisi myös yrityssaneerauksen tai yk- sityshenkilön velkajärjestelyn johdosta.

52 §. *Kehittämisrahaston käyttökohteet.* Pykä- lään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa kehittämisrahaston varojen käyttökohtei- siin lisättäisiin myös vapaaehtoinen velkajärjes- tely.

54 §. *Tarkemmat säännökset ja määräykset.* Pykälän 2 momentissa maatilahallitukselle, ny- kyisin maa- ja metsätalousministeriölle, on annettu valtuus antaa lakia ja asetusta tarkem- pia määräyksiä tarvittavien maksuvalmius-, kannattavuus- ja muiden laskelmien laatimista- vasta sekä vahvistaa kauppa- ja velkakirjakaa- vat, hakemus- ja päätöskaaavat sekä muut maaseutuelinkeinolin toimeenpanoa varten tarpeelliset kaavat sekä menettelytapamääräyk- set ja -ohjeet. Momenttiin ehdotetaan lisättä- väksi suunnitelmat, joita tarvitaan vapaaehtoista velkajärjestelyä varten samoin kuin määrä- ykset neuvontajärjestöjen osuudesta velkajär- jestelyssä.

59 §. *Eräät aikaisemman lainsäädännön mu- kaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet.* Maaseu- tuelinkeinolakia annettaessa oli maksamatta huomattavan paljon eri lakien nojalla myön- nettyjä lainoja, jotka pykälän säännösten mu- kaan hoidetaan loppuun aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Sama pääsään- tö koskee avustuksia, joiden maksaminen tai valvonta on kesken.

Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoimin- nan edistämisestä annetussa laissa on kuitenkin säädetty toimivaltasäännösten yhteydessä var- sin jyrkkä velvollisuus avustuksen takaisinperi- miseen. Lain 22 §:n 1 ja 2 momentin mukaan, jos yritys lopettaa avustuksen tai lainan mak- samista seuraavan viiden vuoden kuluessa tuen myöntämisen perusteena olleen toimintansa tai supistaa sitä olennaisesti, maatilahallituksen on määrättävä avustus ja maksamatta oleva osa lainasta palautettavaksi kahden kuukauden ku- luessa mainitusta olosuhteiden muutoksesta, ellei maa- ja metsätalousministeriö erityisestä syystä toisin päättää. Vastaavasti on meneteltävä

vahinkotapahtuman sattuessa avustuksen ja lainan kohteena olevalle omaisuudelle. Lisäksi, jos investointiavustuksen tai lainan kohteena oleva käyttöomaisuus tai sen osa taikka yritys tai sen huomattava osa luovutetaan 5 vuoden kuluessa tuen maksamisesta toiselle, avustus ja maksamatta oleva osa lainasta on edellä mainitussa 2 kuukauden ajassa maksettava takaisin, jollei avustuksen tai lainan siirtoa uudelle yritykselle ole pidettävä kyseisessä laissa säädettyin edellytyksin tarkoituksenmukaisena tai maa- ja metsätalousministeriö erityisestä syystä toisin päättä.

Jos takaisinperimiseen päädytään, on se perittävä takaisin kokonaan. Useimmiten kuitenkin tuen määrääminen kokonaan takaisin maksettavaksi on kohtuutonta. Jos yritys on neljä vuotta toiminut moitteettomasti ja sen jälkeen yrittäjä ehkä heikentyneen kannattavuuden vuoksi siirtyy muuhun ammattiin, olisi tarkoituksenmukaista periä tuki takaisin vain osaksi. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa tämä mahdollistettaisiin.

59 b §. *Aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen ottaminen valtionvastuulle.* Mitä edellä 27 §:n kohdalla on todettu uusien valtiolainojen valtionvastuusta, koskee myös pykälän 1 momentissa lueteltujen ennen vuotta 1992 myönnettyjen lainojen valtionvastuuta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin 27 §:ääkin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettu muutos edellyttää asetuksen anta-

mista. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin, millainen kehittämissuunnitelma tilalle olisi laadittava. Samoin asetuksella säädettäisiin vapaaehtoisen velkajärjestelyn tarkemmista edellytyksistä, menettelystä ja yhteistyöstä viranomaisten, luottolaitosten ja neuvontajärjestöjen kanssa. Muutoinkin tuen myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin tarkemmin asetuksessa eikä maa- ja metsätalousministeriön määräyksissä. Lisäksi toimivaltasäännökset avustusten ja lainojen osalta siirrettäisiin pääosin asetukseen. Sen sijaan maan hankintaa, käyttöä ja myyntiä koskevat toimivaltasäännökset säilyivät edelleen laissa.

Esitys edellyttää maa- ja metsätalousministeriön tarkempia määräyksiä vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn osoitettavista varoista ja niiden ohjauksesta, lainanmyöntömenettelystä ja vapaaehtoisesta velkajärjestelymenettelystä sekä siihen liittyvistä suunnitelmista ja sopimuksista.

3. Voimaantulo

Ehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.1993, jotta velkajärjestelytoiminta pääsisi käyntiin mahdollisimman pian eikä oikeuslaitosta rasitettaisi tarpeettomasti maatilojen velkajärjestelyillä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maaseutuelinkeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun maaseutuelinkeinolain (1295/90) 29 §:n 4 momentti

muutetaan 1 §:n 2 momentin 2 kohta, 2 §, 4 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 26 §, 27 §, 28 §:n 3 ja 4 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31 §, 32 §, 33 §:n 3 momentti, 35 §:n 2 momentti, 41 §:n 3 momentti, 43 §:n 4 momentti, 46 §:n 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 54 §:n 2 momentti ja 59 b §,

sellaisena kuin näistä on 4 §:n 1 momentin 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 26 §:n 3 ja 4 momentti, 31 § ja 50 §:n 1 momentti muutettuna 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa laissa (660/92), 27 § ja 59 b § 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1559/91), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, 4 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta, lakiin 29 a ja 29 b §, 35 §:ään uusi 3 momentti, uusi 35 a ja 35 b §, 52 §:ään uusi 3 momentti ja 59 §:ään uusi 5—7 momentti,

sellaisina kuin näistä on 3 ja 59 § sekä 4 §:n 1 momentti ja 52 § osittain muutettuna edellä mainitulla 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetulla lailla, seuraavasti:

1 §

Tavoitteet

Tämän lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota:

2) pääomarakenteen parantamiseen ja rahoituskustannusten alentamiseen vallitsevan taloudellisen tilanteen edellyttämällä tavalla;

2 §

Keinot

Tämän lain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myöntää avustusta, lainaa, korkotukea ja valtiontakausta. Lisäksi voidaan hankkia ja luovuttaa maata sekä vesialueita samoin kuin suorittaa vapaaehtoisia velkajärjestelyjä ja muita toimenpiteitä sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

3 §

Lain soveltamisala

Asunnon turvaamiseksi perheelle tai muusta erityisestä syystä voi tämän lain 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisesta velkajärjestelystä päästä osalliseksi myös sellainen luonnollinen henkilö, jonka tilalla maatalouden harjoittaminen kannattamattomuuden vuoksi

on lakannut tai lakkaa, niiden lainojen osalta, jotka on myönnetty kyseistä maatilaa varten.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) luottolaitoksella osuuspankkeja, säästöpankkeja ja liikepankkeja sekä niiden konserniin kuuluvia yhteisöjä samoin kuin kiinnitys-luottopankkeja, luotto-osakeyhtiöitä ja Suomen Hypoteekkiyhdistystä;

8) keskusrahallaitoksella maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä tarkemmin määrättävää talletuspankkia tai rahoitustoimintalain (1544/91) mukaista luottolaitosta tai niiden osaa taikka niiden konserniin kuuluvaa yhtiötä; sekä

9) yrityssaneerauksella yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/93) mukaista yrityssaneerausta, yksityishenkilön velkajärjestelyllä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/93) mukaista velkajärjestelyä ja vapaaehtoisella velkajärjestelyllä tämän lain 29 a ja 29 b §:n mukaista menettelyä.

5 §

Yritysmuoto

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää:

3) sellaiselle avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osuuskunnalle ja osakeyhtiölle, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tämän lain mukaisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen;

Tuen myöntämisen edellytyksenä avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle ja osuuskunnalle on, että avoimen yhtiön yhtiömiehet, kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet tai osuuskunnan jäsenet itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa. Osakeyhtiön osalta edellytyksenä on, että yli puolet osakeyhtiön äänivallasta on sellaisten henkilöiden omistuksessa, joko suoraan tai heidän hallitsemiensa yhtiöiden kautta, jotka itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa ja että näillä henkilöillä tai heidän hallitsemillaan yhtiöillä on yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus määrääjässä lunastaa osake sen siirryttyä muun saannon kuin perinnön, testamentin tai osituksen nojalla muulle kuin yhtiön osakkaalle.

6 §

Asuminen

Muuhun kuin perinneympäristön säilyttämiseen tarkoitettua tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrittäjä asuu yrityksen sijaintipaikalla tai siitä tilan tai yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä. Sama koskee avoimen yhtiön yhtiömiehiä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä ja osuuskunnan jäseniä sekä osakeyhtiön osalta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä tuen myöntämiselle.

8 §

Henkilökohtaiset edellytykset

Tämän lain mukaisista toimenpiteistä voi, jollei kysymys ole 25 §:ssä tarkoitettua lainasta taikka 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettua vapaaehtoisesta velkajärjestelystä, päästä osalliseksi vain sellainen henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa tämän lain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Tuen saamisen edellytyksenä on myös, että henkilö on taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tu-

kemistaan voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja että hän on perehtynyt tuettavan elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tukea myönnettäessä huomiota on kiinnitettävä yrittäjän koulutuksen ja kokemuksen kautta saamaan riittävään ammattitaitoon.

Muuta tukea kuin 23 §:ssä tarkoitettua asuntolainaa ei saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Myöskään asuntolainaa uuden rakennuksen rakentamiseen ei kuitenkaan saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta otetaan huomioon nuoremman ikä. Alaikäinen voi päästä osalliseksi tämän lain mukaisista toimenpiteistä vain, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän on yrityksen yhteisomistaja yhdessä vanhempiensa tai heistä jommankumman kanssa taikka jos on olemassa muita erityisiä syitä. Henkilön ikä ei ole kuitenkaan esteenä vapaaehtoisesta velkajärjestelyn suorittamiselle.

11 §

Soveltaminen kaava-alueilla

Asetuksella säädettävissä tilanteissa voidaan tämän lain mukaisia etuuksia antaa myös 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jollei siitä aiheudu huomattavaa haittaa kaavan toteutumiselle. Asiasta on pyydetty kunnanhallituksen lausunto.

12 §

Pirstominen

Asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin maatilataloudellinen kokonaisuus katsotaan pirstotuksi. Hakemuksessa asiassa voidaan antaa sitova ennakkotieto.

13 §

Yrityskoko

Tämän lain mukaan tuettavan yrityksen vähimmäiskoon on oltava sellainen, että yrityksellä 7 §:ssä tarkoitettu tavoin voidaan katsoa olevan edellytykset kannattavaan toimintaan.

Tarkemmat määräykset edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen maaseudun pienyritystoiminnan sekä muiden tämän lain mukaan tuettavien yritysten kokovaatimuksista annetaan tarvittaessa asetuksella.

14 §

Aloittamisavustus

Aloittamisavustusta maatalan tilanpidon aloittamiseen voidaan myöntää ensimmäisen maatilansa omistukseensa tai asetuksella tarkemmin säädetävissä tapauksissa hallintaansa alle 35-vuotiaana saaneelle taikka vaiheittaisessa omistajanvaihdoksessa vähintään yhden kolmasosan maatilasta omistukseensa alle 35-vuotiaana saaneelle viljelijälle. Puolisoista otetaan huomioon nuoremman ikä. Aloittamisavustus voidaan myöntää myös 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle yhteisölle, jos yhteisön kaikki jäsenet täyttävät edellä tässä momentissa säädettyt tuen myöntämisen perusteet.

22 §

Pienyrittäjätoiminnan lainoitus

Maaseudun pienyrittäjätoiminnassa tarpeellisen käyttöomaisuuden hankintaan voidaan myöntää lainaa enintään 80 prosenttia hyväksyttävien kustannusten määrästä. Lainaa voidaan myöntää myös pysyväisluonteiseksi käyttöpääomaksi, toimivalle yritykselle myös suhdannevaihteluiden tasaamiseksi. Asetuksella säädetään tarkemmin lainan myöntöedellytyksistä.

26 §

Valtionlainat

Luottolaitokset voivat myöntää lainaa maa- ja metsätalousministeriön osoittamista maatalouden kehittämisrahaston varoista (*valtionlainat*).

Maatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn lainan korko on ensimmäisellä vyöhykkeellä neljä prosenttia, toisella vyöhykkeellä viisi prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä kuusi prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä seitsemän prosenttia.

Lainan korkoa voidaan yleisesti tarkistaa aikaisintaan kuudennen lainavuoden alusta enintään kahdella prosenttiyksiköllä lainan myöntämisen jälkeen yleisessä korkotasossa tapahtuneita muutoksia vastaavasti. Koron yleisestä tarkistamisesta päättää valtioneuvosto.

Luottolaitoksen on maksettava valtion lainan lyhennykset ja korko valtiolle sitä mukaa ja sen suuruusina kuin lainansaajat ovat velvol-

liset suorittamaan velkaansa luottolaitoksille, kuitenkin viimeistään asetuksella tarkemmin määrättävänä ajankohtana.

Valtionlainat osuuspankeille ja säästöpankeille sekä valtionlainojen lyhennykset ja korot valtiolle välittää asianomaisen luottolaitosryhmän 4 §:n 1 momentin 8 kohdan mukainen keskusrahalaite. Samoin valtion ja osuuspankin sekä säästöpankin väliset velkakirjat allekirjoittaa asianmukaisen valtuutuksen nojalla osuuspankkien ja säästöpankkien puolesta edellä tarkoitettu keskusrahalaite.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä voidaan määrätä, missä tapauksissa valtionlainat voidaan maksaa suoraan osuuspankille tai säästöpankille ja vastaavasti osuuspankki tai säästöpankki voi maksaa lyhennykset ja korot suoraan valtiolle sekä milloin valtion ja osuuspankin sekä valtion ja säästöpankin väliset velkakirjat voidaan allekirjoittaa suoraan valtion ja luottolaitoksen kesken.

27 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luottolaitokselle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin, kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä 6 momentissa säädetään.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Lainalla tulee sitä nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei vakuuden hankkimisesta ole myönnetty erikseen vapautusta.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luottolaitos on myös velvollinen valvomaan valtion etua ja noudattamaan maa- ja metsätalousministeriön antamia määräyksiä, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyssä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain asetuksella säädetävän viranomaisen suostumuksella. Yrityssaneerauksessa ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä luottolaitos on velvollinen valvomaan valtion etua ja pyytämään asetuksella säädetävissä tapauksissa lausunnon sellaisesta toimenpiteestä, jolla on olennainen merkitys valtion saamisen kannalta.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus suorittaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luottolaitokselle 1 momentissa tarkoitetun hyvityksen sitten, kun lopullinen menetys on velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyyden toteamisen ja vakuutena olleen omaisuuden myynnin jälkeen selvitetty. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan edellytetä, jos yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä vahvistetun maksuohjelman mukaan velallinen on oikeutettu pitämään vakuutena olevan omaisuuden omistuksessaan tai muun vakuuden asettaja on oikeutettu pitämään vakuuden omistuksessaan. Maksukyvyttömyyden ja lopullisen menetyksen toteamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Jos luottolaitos saa hyvityksen maksamisen jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä ja korkoja, sen on tilitettävä ne maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselle maatilatalouden kehittämisrahastoon edelleen tulotuttaviksi. Luottolaitokselle maksetut hyvitykset voidaan periä suoraan lainansaajalta.

Lainansaajalta voidaan periä luottolaitokselle maksetusta 7 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetusta hyvityksestä 16 prosentin suuruisia vuotuista korkoa. Tästä on otettava merkintä velkakirjaan.

28 §

Korkotukilainat

Valtion maksaman korkotuen suuruus on 50 prosenttia luottolaitoksen perimästä korosta. Korkotukea ei kuitenkaan makseta ulkomaan valuutan määräisestä luotosta valuuttakurssien muutoksen aiheuttamien lisäkustannusten osalta. Korkotukea maksetaan myös yrityssaneerausta tai yksityishenkilön velkajärjestelyä koske-

van hakemuksen vireillä ollessa. Jos yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä on alennettu velan jäljellä olevaan laina-aikaan kohdistuvaa korkoa, lasketaan korkotuen osuus saneeraus- tai maksuohjelman tultua vahvistetuksi velkakirjaehtojes mukaisesta korosta. Korkotuki maksetaan valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetuista varoista.

Menettelystä korkotukilainojen luottoehtojen muuttamiseksi säädetään tarkemmin asetuksella.

29 §

Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä

Laina-ajoista, lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen alkamisajan kohdasta, lykkäyksen tai valtionlainan korkovapauden myöntämisestä tilapäisen maksuvaikeuden vuoksi, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa sekä muista lainaehdoista säädetään tarkemmin asetuksella.

29 a §

Valtionlainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin itsestä riippumattomista syistä joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi voidaan suorittaa vapaaehtoinen valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely, jos on perusteltua syytä odottaa velkajärjestelyn tuovan olennaisen parannuksen lainansaajan taloudelliseen tilanteeseen. Tuotantotoimintansa lopettaneen lainansaajan velkajärjestelyyn saadaan ryhtyä vain, jos lainansaajan asunnon säilymistä ei voida turvata muulla tavoin. Mitä edellä on säädetty, ei estä suostumuksen antamista yrityksen saneerauksesta annetun lain 97 §:ssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 78 §:ssä tarkoitettussa menettelyssä.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä valtionlainojen ja -saamisten takaisinmaksuaikaa voidaan pidentää, korkoa alentaa sekä myöntää koron suorittamisessa maksuvapautuksia siten kuin asetuksella säädetään. Vain erittäin pai-

navasta syystä laina-aika voidaan vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä pidentää yli 29 §:n 1 momentissa mainitun ajan.

Jos samalle lainansaajalle korkotuki- tai muuta luottoa myöntäneet velkojat eivät osalltakaan suostu velkajärjestelyyn, valtionlainojen ja -saamisten vapaaehtoiseen järjestelyyn voidaan ryhtyä vain, jos siihen on erityisiä syitä ja valtionlainojen ja -saamisten osuus hakijan kaikista veloista on asetuksella säädettyä määrää suurempi.

Vapaaehtoinen velkajärjestely voi koskea tämän lain mukaisia valtionlainoja ja -saamisia sekä lain 59 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja valtionlainoja ja -saamisia, ei kuitenkaan maankäyttölain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjä lainoja.

Mitä vapaaehtoisessa velkajärjestyksessä lainoista sovitaan, koskee myös takaaajaa.

Ennen vapaaehtoista velkajärjestelyä lainansaajan taloudellisesta tilanteesta on esitettävä luotettava selvitys ja laadittava suunnitelma niistä toimenpiteistä, joiden avulla lainansaajan yritystoiminta ja taloudellinen tilanne saatetaan kestäväälle pohjalle. Lainansaaja on koko suunnitelmakauden velvollinen noudattamaan suunnitelmaa. Velkajärjestelyn edellytyksenä on, että valtio, lainansaaja ja luottolaitos allekirjoittavat sopimuksen kyseiseen suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamisesta.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn suorittamisen muista edellytyksistä ja menettelyistä sekä 5 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta, noudattamisesta ja ajan tasalla pitämisestä säädetään tarkemmin asetuksella.

29 b §

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Riippumatta siitä, mitä tässä laissa tai tämän lain 59 §:n 1 ja 2 momentissa mainituissa laeissa tai lainsäädännössä maatalouden perusluotosta annettua lakia lukuunottamatta on säädetty korkotukilainan takaisinmaksusta, korosta ja maksuhelpotusten myöntämisestä, voidaan myös korkotukilainoille suorittaa lain 29 a §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen velkajärjestely, mikäli 29 a §:n 1 momentin mukaiset edellytykset ovat olemassa.

Lainojen koron alentaminen vähentää lainansaajan maksaman koron määrää. Korkotuen määrä säilyy ennallaan.

Velkajärjestely voidaan suorittaa vain, jos

sekä lainan myöntänyt luottolaitos että asetuksella säädettävä viranomainen ovat velkajärjestelyn ehdoista yksimielisiä. Mitä 29 a §:n 5—7 momentissa säädetään, koskee myös korkotukilainojen vapaaehtoista velkajärjestelyä.

31 §

Lainapäätös

Ennen kuin luottolaitos päättää lainan myöntämisestä, on lainahakemuksesta, sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää, hankittava maaseutuelinkeinopiirin tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai molempien sekä tarvittaessa vesiympäristöpiiriin lausunto.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten laina hyväksytään myönnettäväksi maaseutuelinkeinopiiriin tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunnon perusteella. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä, että ennen lainan myöntämistä lainahakemus on tarkastettava maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla tai että lainan myöntämisen edellytyksiä koskeva asia on saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

Luottolaitoksen on ilmoitettava välittömästi lainan myöntämisestä maaseutuelinkeinopiirille ja kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Laina voidaan siirtää luottolaitoksesta toiseen, mikäli siirto ja valtionlainojen osalta lisäksi tarvittavat valtion ja luottolaitosten väliset velkakirjajärjestelyt toteutetaan maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla. Ilman lainansaajan suostumusta voidaan laina siirtää vain, jos maa- ja metsätalousministeriö erikseen katsoo, että siihen on luottolaitoksen toiminnan muutoksen johdosta erityisen painavia syitä.

32 §

Varojen ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii maatilatalouden kehittämisrahastoon kertyvien tulojen sekä lainoitukseen käytettävissä olevien varojen samoin kuin korkotukilainojen ja avustusten ohjaamisesta antamalla lainojen, avustusten ja vapaaehtoisen velkajärjestelyn tasapuolisen ja yhtenäisen käsittelyn kannalta tarpeellisia, asetusta ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä. Määräykset annetaan varojen määrällisestä, alueittaisesta, toimialoittaisesta

ja kohderyhmittäisestä ohjaamisesta siten, että 1 §:ssä tarkoitetut tavoitteet tulevat huomioon otetuiksi. Tarvittaessa annetaan myös vastavia määräyksiä vapaaehtoisen velkajärjestelyn käyttämisestä siltä osin kuin velkajärjestelyn käyttäminen vaikuttaa rahastoon kertyviin tuloihin.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää myös määräämnsä ehdoin maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttämisestä maatilatalouden ja maaseudun muun pienyritystoiminnan kehittämistä koskevien tutkimusten ja selvitysten suorittamiseen sen mukaan kuin aseuksella tarkemmin säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tätä lakia ja sen nojalla annettavaa asetusta tarkemmat määräykset tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta ja vahvistaa tarvittavilta osin siinä hyväksyttävät yksikkökustannukset.

33 §

Valtiontakauksen myöntäminen

Takaustoiminnasta valtiolle mahdollisesti aiheutuva tappio maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Valtiontakauksen ehdoista riippumatta voidaan tappio maksaa ennen takausehtojen mukaisen vakuuden rahaksimuuttamista, mikäli vakuuden jääminen lainansaajalle tai kolmannelle henkilölle johtuu yrityssaneerauksesta, yksityishenkilön velkajärjestelystä tai tämän lain mukaisesta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä. Sikäli kuin lainansaaja on velvollinen maksamaan takauksen kohteena olevaa lainaa tai sen korkoja, luottolaitoksen on tuloutettava suoritukset maatilatalouden kehittämisrahastolle sekä säilytettävä vakuuksia lainan jäljellä olevan ajan valtion lukuun.

35 §

Takausmäärä ja -kulut

Valtiontakausta myönnettäessä peritään lainansaajalta luottolaitoksen välityksellä valtiolle kertamaksu, jonka suuruus on 0,75 prosenttia takauksen määrästä. Jos takauksen kohteena olevaa lainaa ei nosteta, on kertamaksun suuruus 0,35 prosenttia takauksen määrästä. Lisäksi takauksesta peritään vastaavasti lainansaajalta puolivuositain jälkikäteen puolivuotismaksu, jonka suuruus on 0,75 prosenttia ta-

kausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä.

Valtio ja lain 4 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu keskusrahalaite voivat sopia puolivuotismaksujen perimisen jättämisestä luottolaitoksen tehtäväksi niin, että 0,2 prosenttia takausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä saadaan jättää tulouttamatta korvauksena sanotusta tehtävästä. Muilta osin maksut tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

35 a §

Takauksen vanhentuminen

Tämän lain nojalla annettuun takaukseen ei sovelleta, mitä määräajasta velkomisasiissa sekä julkisesta haasteesta velkojille 9 päivänä marraskuuta 1868 annetussa asetuksessa on säädetty takauksen vanhentumisesta. Takausmiehen edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määräämisestä 24 päivänä helmikuuta 1873 annetun asetuksen 4 §:n säännöstä, sellaisena kuin se on 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (391/73), ei myöskään sovelleta niihin lainojen lyhennysmaksuihin, joille valtio on antanut takauksen tämän lain nojalla.

35 b §

Takautumisvaatimuksesta luopuminen

Valtion varoista luottolaitokselle suoritettu maaseutuelinkeinolain mukainen korkotukilaina tai muu laina, joka maaseutuelinkeinolain nojalla annetun takauksen perusteella on suoritettu luottolaitokselle, samoin kuin takauksesta maksamatta jäänyt takausmaksu voidaan jättää perimättä siltä, jonka ei voida katsoa pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muusta näihin verrattavista syistä kohtuudella selviytyvän maksuista. Laina voidaan jättää perimättä myös lainan maksamisen jälkeen toimeenpantavassa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä.

Asetuksella säädetään tarkemmin menettelystä perimättä jättämisessä.

41 §

Käyttösuunnitelman laatiminen ja vahvistaminen

Käyttösuunnitelman vahvistaa maaseutuelinkeinopiiri. Milloin omaisuutta on ehdotettu käytettäväksi muihin kuin tämän lain mukai-

siin tarkoituksiin eikä maaseutuelinkeinopiirillä muualla laissa olevien säännösten nojalla ole oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on käyttösuunnitelma tältä osin saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

43 §

Maanmittaustoimitukset

Maanmittaustoimitusten toimituskustannusten suorittamiseen sovelletaan, mitä jakolaissa (604/51) ja maanmittausmaksusta annetussa laissa (320/72) asiasta on säädetty.

46 §

Panttioikeus

Tila tai alue on myyntihinnan ja sen koron sekä ulosottokulujen maksamisesta panttina kaupantekopäivästä laskettavalla etuoikeudella. Hinta korkoineen ja ulosottokuluineen saadaan ilman eri päätöstä ulosottaa tilasta tai alueesta riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/61) säädetään.

50 §

Myyntihintasaamisten ja lainojen irtisanominen

Tämän lain mukainen valtionlaina, valtion myyntihintasaaminen ja korkotuki voidaan asetuksella tarkemmin määrittävin perustein määrätä maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä ja korkotuen maksaminen lopettaa, jos velallinen on lainaa hakiessaan tai valtiolta maata ostaessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, pirstonut maatilansa, luovuttanut sen osaksi tai kokonaan taikka jos tila on joutunut ulosottoihin myytäväksi. Mikäli lainansaaja ei noudata 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa tai sopimusta, niiden mukainen velkajärjestely raukeaa ja laina voidaan irtisanoa sen suuruisena ja niillä ehdoin, jotka olivat voimassa ennen vapaehtoista velkasaneerausta. Velkajärjestely raukeaa myös, jos lainansaajalle vahvistetaan yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä saneeraus- tai maksuohjelma. Ohjelmaa laadittaessa valtion lainat ja -saamiset on otettava huomioon ilman va-

paahtoisen velkajärjestelyn vaikutusta. Myyntihintasaaminen ja valtionlaina voidaan määrätä heti takaisin maksettavaksi asetuksella tarkemmin säädetävin perustein myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Hakemuksesta voidaan antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen tai korkotuen lakkauttamisen.

52 §

Kehittämisrahaston varojen käyttökohteet

Tämän lain 29 a §:n mukaisessa velkajärjestelyssä saadaan antaa osittain anteeksi kehittämisrahastosta myönnettyjä lainoja sekä luopua osittain korkotuloista. Lisäksi saadaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista maksaa suunnitelman tekijälle korvausta 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja ajantasalla pitämisestä.

54 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maa- ja metsätalousministeriö antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset tarvittavien maksuvalmius-, kannattavuus- ja muiden laskelmien, 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien sekä 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen sopimusten laatimistavasta. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa niin ikään kauppa- ja velkakirjakaavat, hakemus-, sopimus- ja päätöskaavat sekä muut tämän lain toimeenpanoa varten tarpeelliset kaavat sekä menettelytapamääräykset ja -ohjeet sekä määräykset neuvontajärjestöjen osuudesta velkajärjestelyssä.

59 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/86) 22 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn estämättä voidaan kyseisen lain nojalla myönnetty avustus tai laina joko osaksi tai kokonaan jättää takaisin perimättä tai irtisanomatta, jos takaisin peri-

minen tai irtisanominen olisi ilmeisen kohtuutonta.

Mitä tämän lain 26 §:n 4 momentissa on säädetty, koskee myös edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lainoja.

Tämän lain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu ennakkotieto voidaan antaa myös toimenpiteistä, jotka koskevat edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lainoja.

59 b §

Aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen ottaminen valtionvastuulle

Valtio on 1 päivästä tammikuuta 1993 80 prosentin määrään asti vastuussa luottolaitokselle niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka syntyvät maatilatalouden kehittämisrahaston varoista ennen vuotta 1992 tämän lain taikka maatilalain, maankäyttölain, maankäyttölainoista annetun lain tai muun aikaisemman asutuslainsäädännön taikka eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annettujen lakien, eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain tai maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain nojalla myönnettyistä lainoista, siltä osin kuin menetykset johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä ja, ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä momentissa säädetään, vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Valtio ei kuitenkaan

ole vastuussa sellaisista menetyksistä, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1993.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu lainaa koskevia lakeja taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Valtionvastuun edellytyksenä on, että lainalla on pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei vakuuden hankkimisesta ole myönnetty erikseen vapautusta.

Hyvitystä menetyksistä ei suoriteta sellaisen lainan osalta, joka olisi ennen vuotta 1993 voitu irtisanoa asianomaista lainaa koskevassa laissa taikka sen nojalla annetuissa säännöksissä tai muissa määräyksissä taikka sopimusehdoissa mainitun irtisanomisperusteen nojalla.

Mitä 27 §:n 4—7 momentissa on säädetty, koskee myös tässä pykälässä tarkoitettuja lainoja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1993.

Lain 13 §:ää sovelletaan kuitenkin 1.1.1994 alkaen.

Tämän lain voimaantullessa vahvistettuihin käyttösuunnitelmiin ja 41 §:n 2 momentin mukaisesti tehtyihin päätöksiin liittyvien lohkomisten sekä muiden vireillä olevien maanmittaustoimitusten toimituskustannusten suorittamiseen noudatetaan kuitenkin aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

maaseutuelinkeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun maaseutuelinkeinolain (1295/90) 29 §:n 4 momentti

muutetaan 1 §:n 2 momentin 2 kohta, 2 §, 4 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 4 momentti, 13 §, 14 §:n 1 momentti, 22 §:n 1 momentti, 26 §, 27 §, 28 §:n 3 ja 4 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31 §, 32 §, 33 §:n 3 momentti, 35 §:n 2 momentti, 41 §:n 3 momentti, 43 §:n 4 momentti, 46 §:n 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 54 §:n 2 momentti ja 59 b §,

sellaisena kuin näistä on 4 §:n 1 momentin 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 1 momentti, 26 §:n 3 ja 4 momentti, 31 § ja 50 §:n 1 momentti muutettuna 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa laissa (660/92), 27 § ja 59 b § 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1559/91), sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, 4 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta, lakiin 29 a ja 29 b §, 35 §:ään uusi 3 momentti, uusi 35 a ja 35 b §, 52 §:ään uusi 3 momentti ja 59 §:ään uusi 5—7 momentti,

sellaisina kuin näistä on 3 ja 59 § sekä 4 §:n 1 momentti ja 52 § osittain muutettuna edellä mainitulla 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetulla lailla, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tavoitteet

Tämän lain mukaisissa toimenpiteissä on
kiinnitettävä erityistä huomiota:

2) pääomarakenteen parantamiseen ja rahoituskustannusten alentamiseen;

2) pääomarakenteen parantamiseen ja rahoituskustannusten alentamiseen *vallitsevan taloudellisen tilanteen edellyttämällä tavalla;*

2 §

Keinot

Tämän lain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myöntää avustusta, lainaa, korkotukea ja valtiontakausta. Lisäksi voidaan hankkia ja luovuttaa maata sekä vesialueita samoin kuin suorittaa muita toimenpiteitä sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

2 §

Keinot

Tämän lain mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan myöntää avustusta, lainaa, korkotukea ja valtiontakausta. Lisäksi voidaan hankkia ja luovuttaa maata sekä vesialueita samoin kuin suorittaa *vapaaehtoisia velkajärjestelyjä ja* muita toimenpiteitä sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

3 §

Lain soveltamisala

Asunnon turvaamiseksi perheelle tai muusta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

erityisestä syystä voi tämän lain 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitetusta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä päästä osalliseksi myös sellainen luonnollinen henkilö, jonka tilalla maatalouden harjoittaminen kannattamattomuuden vuoksi on lakannut tai lakkaa, niiden lainojen osalta, jotka on myönnetty kyseistä maatilaa varten.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) luottolaitoksella osuuspankkeja, säästöpankkeja ja liikepankkeja sekä niiden konserniin kuuluvia yhteisöjä samoin kuin kiinnitys-luottopankkeja, luotto-osakeyhtiöitä ja Suomen Hypoteekkiyhdistystä; *sekä*

8) keskusrahallaitoksella maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä tarkemmin määrättävää talletuspankkia tai rahoitustoimintalain (1544/91) mukaista luottolaitosta tai niiden osaa taikka niiden konserniin kuuluvaa yhtiötä.

7) luottolaitoksella osuuspankkeja, säästöpankkeja ja liikepankkeja sekä niiden konserniin kuuluvia yhteisöjä samoin kuin kiinnitys-luottopankkeja, luotto-osakeyhtiöitä ja Suomen Hypoteekkiyhdistystä;

8) keskusrahallaitoksella maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä tarkemmin määrättävää talletuspankkia tai rahoitustoimintalain (1544/91) mukaista luottolaitosta tai niiden osaa taikka niiden konserniin kuuluvaa yhtiötä; *sekä*

9) yrityssaneerauksella yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/93) mukaista yrityssaneerausta, yksityishenkilön velkajärjestelyllä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/93) mukaista velkajärjestelyä ja vapaaehtoisella velkajärjestelyllä tämän lain 29 a ja 29 b §:n mukaista menettelyä.

5 §

Yritysmuoto

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää:

3) sellaiselle luonnollisten henkilöiden muodostamalle avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osuuskunnalle ja osakeyhtiölle, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tämän lain mukaisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen; *sekä*

Tuen myöntämisen edellytyksenä avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle ja osuuskunnalle on, että avoimen yhtiön yhtiömiehet, kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet tai osuuskunnan jäsenet itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa. Osakeyhtiön osalta on edellytyksenä, että yli puolet

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää:

3) sellaiselle avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle, osuuskunnalle ja osakeyhtiölle, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tämän lain mukaisen elinkeinotoiminnan harjoittaminen;

Tuen myöntämisen edellytyksenä avoimelle yhtiölle, kommandiittiyhtiölle ja osuuskunnalle on, että avoimen yhtiön yhtiömiehet, kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet tai osuuskunnan jäsenet itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa. Osakeyhtiön osalta edellytyksenä on, että yli puolet

Voimassa oleva laki

osakeyhtiön äänivallasta on sellaisten henkilöiden omistuksessa, jotka itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa ja että näillä henkilöillä yhtiöjärjestyksen mukaan on oikeus määrääjässä lunastaa osake sen siirryttyä muun saannon kuin perinnön, testamentin tai osituksen nojalla muulle kuin yhtiön osakkaalle.

6 §

Asuminen

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrittäjä asuu yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä, ottaen kuitenkin huomioon, että asumisetäisyyden tulee olla tilan tai yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukainen. Sama koskee avoimen yhtiön yhtiömiehiä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä ja osuuskunnan jäseniä sekä osakeyhtiön osalta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä tuen myöntämiselle.

8 §

Henkilökohtaiset edellytykset

Tämän lain mukaisista toimenpiteistä voi, jollei kysymys ole 25 §:ssä tarkoitettusta lainasta, päästä osalliseksi vain sellainen henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa tämän lain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Tuen saamisen edellytyksenä on myös, että henkilö on taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja että hän on perehtynyt tuettavan elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tukea myönnettäessä huomiota on kiinnitettävä yrittäjän koulutuksen ja kokemuksen kautta saamaan riittävään ammattitaitoon.

Muuta tukea kuin 23 §:ssä tarkoitettua asuntolainaa ei saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Myöskään asuntolainaa uuden rakennuksen rakentamiseen ei kuitenkaan saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Edellä 5 §:n 3 momentissa

Ehdotus

osakeyhtiön äänivallasta on sellaisten henkilöiden omistuksessa, *joko suoraan tai heidän hallitsemiensa yhtiöiden kautta*, jotka itse työhön osallistuen harjoittavat tuettavaa elinkeinotoimintaa ja että näillä henkilöillä *tai heidän hallitsemillaan yhtiöillä on* yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus määrääjässä lunastaa osake sen siirryttyä muun saannon kuin perinnön, testamentin tai osituksen nojalla muulle kuin yhtiön osakkaalle.

6 §

Asuminen

Muuhun kuin perinneympäristön säilyttämiseen tarkoitettun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yrittäjä asuu yrityksen sijaintipaikalla tai *siitä tilan tai yrityksen hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella etäisyydellä*. Sama koskee avoimen yhtiön yhtiömiehiä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä ja osuuskunnan jäseniä sekä osakeyhtiön osalta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Tilapäinen poissaolo asuinpaikalta ei ole esteenä tuen myöntämiselle.

8 §

Henkilökohtaiset edellytykset

Tämän lain mukaisista toimenpiteistä voi, jollei kysymys ole 25 §:ssä tarkoitettusta lainasta *taikka 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettusta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä*, päästä osalliseksi vain sellainen henkilö, joka kokonaan tai osaksi saa toimeentulonsa tämän lain mukaisesta elinkeinotoiminnasta. Tuen saamisen edellytyksenä on myös, että henkilö on taloudelliselta asemaltaan, olosuhteiltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että hänen tukemistaan voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja että hän on perehtynyt tuettavan elinkeinotoiminnan harjoittamiseen. Tukea myönnettäessä huomiota on kiinnitettävä yrittäjän koulutuksen ja kokemuksen kautta saamaan riittävään ammattitaitoon.

Muuta tukea kuin 23 §:ssä tarkoitettua asuntolainaa ei saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Myöskään asuntolainaa uuden rakennuksen rakentamiseen ei kuitenkaan saa myöntää 65 vuotta täyttäneelle. Edellä 5 §:n 3 momentissa

Voimassa oleva laki

tarkoitettujen henkilöiden osalta otetaan huomioon nuoremman ikä. Alaikäinen voi päästä osalliseksi tämän lain mukaisista toimenpiteistä vain, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän on yrityksen yhteisömistaja yhdessä vanhempiensa tai heistä jommankumman kanssa taikka jos on olemassa muita erityisiä syitä.

Ehdotus

tarkoitettujen henkilöiden osalta otetaan huomioon nuoremman ikä. Alaikäinen voi päästä osalliseksi tämän lain mukaisista toimenpiteistä vain, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän on yrityksen yhteisömistaja yhdessä vanhempiensa tai heistä jommankumman kanssa taikka jos on olemassa muita erityisiä syitä. *Henkilön ikä ei ole kuitenkaan esteenä vapaaehtoisen velkajärjestelyn suorittamiselle.*

11 §

Soveltaminen kaava-alueilla

Maatilahallituksen määräämissä tilanteissa voidaan tämän lain mukaisia etuuksia antaa myös 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jos siitä ei aiheudu huomattavaa haittaa kaavan toteutumiselle. Asiasta on pyydetävä kunnanhallituksen lausunto.

Asetuksella säädettävissä tilanteissa voidaan tämän lain mukaisia etuuksia antaa myös 1 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jollei siitä aiheudu huomattavaa haittaa kaavan toteutumiselle. Asiasta on tällöin pyydetävä kunnanhallituksen lausunto.

12 §

Pirstominen

Maatilahallitus voi antaa ennakkotiedon ja tarkempia määräyksiä siitä, milloin maatilaloudellinen kokonaisuus katsotaan pirstotuksi. Maaseutupiiri voi antaa mainitun ennakkotiedon maatilahallituksen määräämissä tapauksissa.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin maatilaloudellinen kokonaisuus katsotaan pirstotuksi. Hakemuksesta asiassa voidaan antaa sitova ennakkotieto.

13 §

Yrityskoko

Tämän lain mukaista tukea voidaan myöntää:

1) sellaiselle maatilalle, jota voidaan hoitaa pääasiassa viljelijän ja hänen perheenjäsentensä työllä; tämä rajoitus ei koske kuitenkaan erikoismaataloutta harjoittavaa maatilaa erikoismaatalouden osalta; ja

2) edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun maaseudun pienyritystoimintaan.

Tämän lain mukaan tuettavan yritystoiminnan enimmäiskokoa arvioitaessa on huomiota kiinnitettävä työvoiman määrän lisäksi liikevaihtoon.

Yrityksen vähimmäiskoon on oltava sellainen, että yrityksellä 7 §:ssä tarkoitettu tavoin

13 §

Yrityskoko

Tämän lain mukaan tuettavan yrityksen vähimmäiskoon on oltava sellainen, että yrityksellä 7 §:ssä tarkoitettu tavoin voidaan katsoa olevan edellytykset kannattavaan toimintaan.

Tarkemmat määräykset edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen maaseudun pienyritystoiminnan sekä muiden tämän lain mukaan tuettavien yritysten kokovaatimuksista annetaan tarvittaessa asetuksella.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

voidaan katsoa olevan edellytykset kannatta-
vaan toimintaan. Yksinomaan metsätaloutta
harjoittavalle maatilalle tämän lain mukaista
tukea voidaan myöntää vain, jos tilan kestävä
hakkuumäärä on vähintään 150 kuutiometriä
vuodessa. Kuitenkin Lapin läänissä ja muualla
ensimmäisellä vyöhykkeellä asetuksella tarkem-
min määrättävällä alueella yksinomaan metsä-
taloutta harjoittavalle maatilalle voidaan tä-
män lain mukaista tukea myöntää, jos tilan
kestävä hakkuumäärä ylittää 100 kuutiometriä
vuodessa.

Tuettaville yrityksille asetettavista kokovaa-
timuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

14 §

Aloittamisavustus

Aloittamisavustusta maatilan tilanpidon
aloittamiseen voidaan myöntää ensimmäisen
maatilansa omistukseensa tai hallintaansa alle
35-vuotiaana saaneelle taikka vaiheittaisessa
omistajanvaihdoksessa vähintään yhden kol-
masosan maatilasta omistukseensa alle 35-vuo-
tiaana saaneelle viljelijälle. Puolisoista otetaan
huomioon nuoremman ikä. Aloittamisavustus
voidaan myöntää myös 5 §:n 1 momentin 3
kohdassa tarkoitetulle yhteisölle, jos yhteisön
kaikki jäsenet täyttävät edellä tässä momentis-
sa säädettyt tuen myöntämisen perusteet.

14 §

Aloittamisavustus

Aloittamisavustusta maatilan tilanpidon
aloittamiseen voidaan myöntää ensimmäisen
maatilansa omistukseensa tai *asetuksella tar-*
kemmin säädettävissä tapauksissa hallintaansa
alle 35-vuotiaana saaneelle taikka vaiheittaisessa
omistajanvaihdoksessa vähintään yhden kol-
masosan maatilasta omistukseensa alle 35-vuo-
tiaana saaneelle viljelijälle. Puolisoista otetaan
huomioon nuoremman ikä. Aloittamisavustus
voidaan myöntää myös 5 §:n 1 momentin 3
kohdassa tarkoitetulle yhteisölle, jos yhteisön
kaikki jäsenet täyttävät edellä tässä momentis-
sa säädettyt tuen myöntämisen perusteet.

22 §

Pienyritystoiminnan lainoitus

Maaseudun pienyritystoiminnassa tarpeelli-
sen käyttöomaisuuden hankintaan voidaan
myöntää lainaa enintään 80 prosenttia hyväk-
syttävien kustannusten määrästä. Lainaa voi-
daan myöntää myös pysyväisluonteiseksi käyt-
töpääomaksi, toimivalle yritykselle myös suh-
dannevaihteluiden tasaamiseksi. *Erityisestä*
syystä lainaa voidaan myöntää myös kiinteistön
hankintaan siten kuin maatilahallitus tarkemmin
määrää.

22 §

Pienyritystoiminnan lainoitus

Maaseudun pienyritystoiminnassa tarpeelli-
sen käyttöomaisuuden hankintaan voidaan
myöntää lainaa enintään 80 prosenttia hyväk-
syttävien kustannusten määrästä. Lainaa voi-
daan myöntää myös pysyväisluonteiseksi käyt-
töpääomaksi, toimivalle yritykselle myös suh-
dannevaihteluiden tasaamiseksi. *Asetuksella*
säädetään tarkemmin lainan myöntöedellytyksis-
tä.

Voimassa oleva laki

26 §

Valtionlainat

Luottolaitokset voivat myöntää lainoja maatilahallituksen osoittamista maatilatalouden kehittämisrahaston varoista (*valtionlainat*).

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn lainan korko on ensimmäisellä vyöhykkeellä neljä prosenttia, toisella vyöhykkeellä viisi prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä kuusi prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä seitsemän prosenttia. Lainan korkoa voidaan tarkistaa aikaisintaan kuudennen lainavuoden alusta enintään kahdella prosenttiyksiköllä lainan myöntämisen jälkeen yleisessä korkotasossa tapahtuneita muutoksia vastaavasti. Koron tarkistamisesta päättää valtioneuvosto. Valtionlaina ja sen korko on luottolaitoksen maksettava valtiolle sitä mukaa kuin lainan saajat suorittavat velkaansa luottolaitokselle.

Valtionlainat osuuspankeille ja säästöpankeille sekä valtionlainan lyhennykset ja korot valtiolle välittää asianomaisen luottolaitosryhmän 4 §:n 1 momentin 8 kohdan mukainen keskusrahalaitys. Samoin valtion ja osuuspankin sekä säästöpankin väliset velkakirjat allekirjoittaa asianmukaisen valtuutuksen nojalla osuuspankkien ja säästöpankkien puolesta edellä tarkoitettu keskusrahalaitys.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä voidaan määrätä, missä tapauksissa valtionlainat voidaan maksaa suoraan osuuspankille tai säästöpankille ja vastaavasti osuuspankki tai säästöpankki voi maksaa lyhennykset ja korot suoraan valtiolle sekä milloin valtion ja osuuspankin sekä säästöpankin väliset velkakirjat voidaan allekirjoittaa suoraan valtion ja luottolaitoksen kesken.

27 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luottolaitokselle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin, kuin lainan vakuuksista kertyvät varat

Ehdotus

26 §

Valtionlainat

Luottolaitokset voivat myöntää lainaa *maa- ja metsätalousministeriön* osoittamista maatilatalouden kehittämisrahaston varoista (*valtionlainat*).

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn lainan korko on ensimmäisellä vyöhykkeellä neljä prosenttia, toisella vyöhykkeellä viisi prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä kuusi prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä seitsemän prosenttia.

Lainan korkoa voidaan *yleisesti* tarkistaa aikaisintaan kuudennen lainavuoden alusta enintään kahdella prosenttiyksiköllä lainan myöntämisen jälkeen yleisessä korkotasossa tapahtuneita muutoksia vastaavasti. Koron *yleisestä* tarkistamisesta päättää valtioneuvosto.

Luottolaitoksen on maksettava valtion lainan lyhennykset ja korko valtiolle sitä mukaa ja sen suuruusina kuin lainansaajat ovat velvolliset suorittamaan velkaansa luottolaitoksille, kuitenkin viimeistään asetuksella tarkemmin määrättävänä ajankohtana.

Valtionlainat osuuspankeille ja säästöpankeille sekä *valtionlainojen* lyhennykset ja korot valtiolle välittää asianomaisen luottolaitosryhmän 4 §:n 1 momentin 8 kohdan mukainen keskusrahalaitys. Samoin valtion ja osuuspankin sekä säästöpankin väliset velkakirjat allekirjoittaa asianmukaisen valtuutuksen nojalla osuuspankkien ja säästöpankkien puolesta edellä tarkoitettu keskusrahalaitys.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä voidaan määrätä, missä tapauksissa valtionlainat voidaan maksaa suoraan osuuspankille tai säästöpankille ja vastaavasti osuuspankki tai säästöpankki voi maksaa lyhennykset ja korot suoraan valtiolle sekä milloin valtion ja osuuspankin sekä *valtion* ja säästöpankin väliset velkakirjat voidaan allekirjoittaa suoraan valtion ja luottolaitoksen kesken.

27 §

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luottolaitokselle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin, kuin lainan vakuuksista kertyvät varat

Voimassa oleva laki

eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Lainalla tulee sitä nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jolle maatilahallitus ole vapauttanut vakuuden hankkimisesta.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luottolaitos on myös velvollinen valvomaan valtion etua ja noudattamaan maatilahallituksen antamia määräyksiä, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyssä. Akordi tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain maatilahallituksen suostumuksella.

Maatilahallitus suorittaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luottolaitokselle 1 momentissa tarkoitetun hyvityksen sitten, kun lopullinen menetys on velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyyden toteamisen ja vakuutena olleen omaisuuden myynnin jälkeen selvitetty.

Jos luottolaitos saa hyvityksen maksamisen

Ehdotus

eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja *ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä 6 momentissa säädetään.*

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Lainalla tulee sitä nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jolle *vakuuden hankkimisesta ole myönnetty erikseen vapautusta.*

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luottolaitos on myös velvollinen valvomaan valtion etua ja noudattamaan *maa- ja metsätalousministeriön* antamia määräyksiä, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyssä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain *asetuksella säädettävän viranomaisen* suostumuksella. *Yrityssaneerauksessa ja yksityishenkilön velkajärjestelyssä luottolaitos on velvollinen valvomaan valtion etua ja pyytämään asetuksella säädettävissä tapauksissa lausunnon toimenpiteestä, jolla on olennainen merkitys valtion saamisen kannalta.*

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus suorittaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoista luottolaitokselle 1 momentissa tarkoitetun hyvityksen sitten, kun lopullinen menetys on velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyyden toteamisen ja vakuutena olleen omaisuuden myynnin jälkeen selvitetty. *Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan edellytetä, jos yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä vahvistetun maksuohjelman mukaan velallinen on oikeutettu pitämään vakuutena olevan omaisuuden omistuksessaan tai muun vakuuden asettaja on oikeutettu pitämään vakuuden omistuksessaan. Maksukyvyttömyyden ja lopullisen menetyksen toteamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.*

Jos luottolaitos saa hyvityksen maksamisen

Voimassa oleva laki

jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä ja korkoja, sen tulee tilittää ne maatilahallitukselle maatilatalouden kehittämisrahastoon edelleen tulouttaviksi. Maatilahallitus voi periä luottolaitokselle maksamansa hyvitykset suoraan lainansaajalta.

Maatilahallitus voi periä 5 momentin viimeisessä lauseessa tarkoitettua maksamastansa hyvityksestä lainansaajalta 16 prosentin suuruisen vuotuisen koron. Tästä on otettava merkintä velkakirjaan.

28 §

Korkotukilainat

Valtion maksaman korkotuen suuruus on 50 prosenttia luottolaitoksen perimästä korosta. Korkotukea ei kuitenkaan makseta ulkomaan valuutan määräisestä luotosta valuuttakurssien muutoksen aiheuttamien lisäkustannusten osalta. Korkotuki maksetaan valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetuista varoista.

Luottolaitos on velvollinen hankkimaan maatilahallituksen tai sen määräämin tavoin hyväksyminen korkotukilainan korko- tai muiden ehtojen muuttamiselle.

29 §

Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä

Laina-ajosta, lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen alkamisajankohdasta, lykkäyksen tai valtionlainan korkovapauden myöntämisestä, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa sekä muista lainaehdoista säädetään tarkemmin asetuksella.

Ehdotus

jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä ja korkoja, sen on tilitettävä ne maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskukselle maatilatalouden kehittämisrahastoon edelleen tulouttaviksi. Luottolaitokselle maksetut hyvitykset voidaan periä suoraan lainansaajalta.

Lainansaajalta voidaan periä luottolaitokselle maksetusta 7 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettua hyvityksestä 16 prosentin suuruisia vuotuista korkoa. Tästä on otettava merkintä velkakirjaan.

Valtion maksaman korkotuen suuruus on 50 prosenttia luottolaitoksen perimästä korosta. Korkotukea ei kuitenkaan makseta ulkomaan valuutan määräisestä luotosta valuuttakurssien muutoksen aiheuttamien lisäkustannusten osalta. Korkotukea maksetaan myös yrityssaneerauksista tai velkajärjestelyä koskevan hakemuksen vireillä ollessa. Jos yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä on alennettu velan jäljellä olevaan laina-aikaan kohdistuvaa korkoa, lasketaan korkotuen osuus saneeraus- tai maksuohjelman tultua vahvistetuksi velkakirjaehtojen mukaisesta korosta. Korkotuki maksetaan valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetuista varoista.

Menettelystä korkotukilainojen luottoehtojen muuttamiseksi säädetään tarkemmin asetuksella.

29 §

Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä

Laina-ajosta, lainan lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen alkamisajankohdasta, lykkäyksen tai valtionlainan korkovapauden myöntämisestä tilapäisen maksuvaikeuden vuoksi, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta yhdellä kertaa tai muutoin säännönmukaista lyhyemmässä ajassa sekä muista lainaehdoista säädetään tarkemmin asetuksella.

Voimassa oleva laki

Maatilahallitus voi antaa lakia ja asetusta tarkempia määräyksiä lykkäyksen myöntämisestä.

Ehdotus

(4 mom. kumotaan)

29 a §

Valtionlainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Pysyviin taloudellisiin vaikeuksiin itsestä riippumattomista syistä joutuneen lainansaajan taloudellisen tilanteen helpottamiseksi voidaan suorittaa vapaaehtoinen valtionlainojen ja valtion myyntihintasaamisten velkajärjestely, jos on perusteltua syytä odottaa velkajärjestelyn tuovan olennaisen parannuksen lainansaajan taloudelliseen tilanteeseen. Tuotantotoimintansa lopettaneen tai lopettavan lainansaajan velkajärjestelyyn saadaan ryhtyä vain, jos lainansaajan asunnon säilymistä ei voida turvata muulla tavoin. Mitä edellä on säädetty, ei estä suostumuksen antamista yrityksen saneerauksesta annetun lain 97 §:ssä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 78 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä.

Vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä valtionlainojen ja -saamisten takaisinmaksuaikaa voidaan pidentää, korkoa alentaa sekä myöntää koron suorittamisessa maksuvapautuksia siten kuin asetuksella säädetään. Vain erittäin painavasta syystä laina-aika voidaan vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä pidentää yli 29 §:n 1 momentissa mainitun ajan.

Jos samalle lainansaajalle korkotuki- tai muuta luottoa myöntäneet velkojat eivät osaltaan suostu velkajärjestelyyn, valtionlainojen ja -saamisten vapaaehtoiseen järjestelyyn voidaan ryhtyä vain, jos siihen on erityisiä syitä ja valtionlainojen ja -saamisten osuus hakijan kaikista veloista on asetuksella säädettyä määrää suurempi.

Vapaaehtoinen velkajärjestely voi koskea tämän lain mukaisia valtionlainoja ja -saamia sekä lain 59 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja valtionlainoja ja -saamia, ei kuitenkaan maankäyttölain tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjä lainoja.

Mitä vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä lainoista sovitaan, koskee myös takaajaa.

Ennen vapaaehtoista velkajärjestelyä lainansaajan taloudellisesta tilanteesta on esitettävä luotettava selvitys ja laadittava suunnitelma niistä toimenpiteistä, joiden avulla lainansaajan yrittöystoiminta ja taloudellinen tilanne saatetaan

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kestävälle pohjalle. Lainansaaja on koko suunnittelukauden velvollinen noudattamaan suunnitelmaa. Velkajärjestelyn edellytyksenä on, että valtio, lainansaaja ja luottolaitos allekirjoittavat sopimuksen kyseiseen suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamisesta.

Vapaaehtoisen velkajärjestelyn suorittamisen muista edellytyksistä ja menettelyistä sekä 5 momentissa tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta, noudattamisesta ja ajan tasalla pitämisestä säädetään tarkemmin asetuksella.

29 b §

Korkotukilainojen vapaaehtoinen velkajärjestely

Riippumatta siitä, mitä tässä laissa tai tämän lain 59 §:n 1 ja 2 momentissa mainituissa laeissa tai lainsäädännössä maatalouden perusluotosta annettua lakia lukuunottamatta on säädetty korkotukilainan takaisinmaksusta, korosta ja maksuhelpotusten myöntämisestä, voidaan myös korkotukilainoille suorittaa lain 29 a §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen velkajärjestely, mikäli 29 a §:n 1 momentin mukaiset edellytykset ovat olemassa.

Lainojen koron alentaminen vähentää lainansaajan maksaman koron määrää. Korkotuen määrä säilyy ennallaan.

Velkajärjestely voidaan suorittaa vain, jos sekä lainan myöntänyt luottolaitos että asetuksella säädetty viranomainen ovat velkajärjestelyn ehdoista yksimielisiä. Mitä 29 a §:n 5—7 momentissa säädetään, koskee myös korkotukilainojen vapaaehtoista velkajärjestelyä.

31 §

Lainapäätös

Ennen kuin luottolaitos päättää lainan myöntämisestä, on lainahakemuksesta, sen mukaan kuin maatilahallitus tarkemmin määrää, hankittava maaseutupiirin tai kunnan maatalousviranomaisen tai molempien sekä tarvittaessa vesi- ja ympäristöpiirin lausunto.

Lainahakemus on maatilahallituksen määrittämissä tapauksissa ennen sen ratkaisemista tarkastettava maatilahallituksen määräämällä tavalla. Maatilahallitus antaa tarkemmat määräykset siitä, miten laina hyväksytään myön-

31 §

Lainapäätös

Ennen kuin luottolaitos päättää lainan myöntämisestä, on lainahakemuksesta, sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö tarkemmin määrää, hankittava maaseutuelinkeinopiirin tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai molempien sekä tarvittaessa vesi- ja ympäristöpiirin lausunto.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten laina hyväksytään myönnettäväksi maaseutuelinkeinopiirin tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen lausunnon perusteella. Maa- ja metsätalousministeriö

Voimassa oleva laki

nettäväksi maaseutupiirin tai kunnan maatalousviranomaisen lausunnon perusteella silloin kun lainatarkastusta ei suoriteta. Maatilahallitus voi määrätä, että lainan myöntämisen edellytyksiä koskeva asia on saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi.

Luottolaitoksen on ilmoitettava lainan myöntämisestä maaseutupiirille ja kunnan maatalousviranomaiselle.

Laina voidaan siirtää luottolaitoksesta toiseen, mikäli siirto ja valtionlainojen osalta lisäksi tarvittavat valtion ja luottolaitosten väliset velkakirjajärjestelyt toteutetaan maatilahallituksen määräämällä tavalla. Ilman lainansaajan suostumusta voidaan laina siirtää vain, jos maatilahallitus erikseen katsoo, että siihen on luottolaitoksen toiminnan muutoksen johdosta erityisen painavia syitä.

32 §

Varojen ohjaus

Maatilahallitus huolehtii maatilatalouden kehittämisrahaston lainoitukseen käytettävissä olevien varojen sekä korkotukilainojen ja avustusten ohjaamisesta antamalla lainojen ja avustusten tasapuolisen ja yhtenäisen käsittelyn kannalta tarpeellisia, asetusta ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä. Määräykset annetaan varojen määrällisestä, alueittaisesta, toimialoitaisesta ja kohderyhmittäisestä ohjaamisesta siten, että 1 §:ssä tarkoitettut tavoitteet tulevat huomioon otetuiksi.

Maatilahallitus päättää myös määräämnsä ehdoin maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttämisestä maatilatalouden ja maaseudun muun pienyritystoiminnan kehittämistä koskevien tutkimusten ja selvitysten suorittamiseen sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maatilahallitus antaa tätä lakia ja sen nojalla annettavaa asetusta tarkemmat määräykset tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta ja vahvistaa tarvittavilta osin siinä hyväksyttävät yksikkökustannukset.

Ehdotus

voi määrätä, että ennen lainan myöntämistä lainahakemus on tarkastettava maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla tai että lainan myöntämisen edellytyksiä koskeva asia on saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

Luottolaitoksen on ilmoitettava välittömästi lainan myöntämisestä maaseutuelinkeinopiirille ja kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Laina voidaan siirtää luottolaitoksesta toiseen, mikäli siirto ja valtionlainojen osalta lisäksi tarvittavat valtion ja luottolaitosten väliset velkakirjajärjestelyt toteutetaan maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla. Ilman lainansaajan suostumusta voidaan laina siirtää vain, jos maa- ja metsätalousministeriö erikseen katsoo, että siihen on luottolaitoksen toiminnan muutoksen johdosta erityisen painavia syitä.

32 §

Varojen ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii maatilatalouden kehittämisrahastoon kertyvien tulojen sekä lainoitukseen käytettävissä olevien varojen samoin kuin korkotukilainojen ja avustusten ohjaamisesta antamalla lainojen, avustusten ja vapaaehtoisen velkajärjestelyn tasapuolisen ja yhtenäisen käsittelyn kannalta tarpeellisia, asetusta ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä. Määräykset annetaan varojen määrällisestä, alueittaisesta, toimialoitaisesta ja kohderyhmittäisestä ohjaamisesta siten, että 1 §:ssä tarkoitettut tavoitteet tulevat huomioon otetuiksi. Tarvittaessa annetaan myös vastaavia määräyksiä vapaaehtoisen velkajärjestelyn käyttämisestä siltä osin kuin velkajärjestelyn käyttäminen vaikuttaa rahastoon kertyviin tuloihin.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää myös määräämnsä ehdoin maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttämisestä maatilatalouden ja maaseudun muun pienyritystoiminnan kehittämistä koskevien tutkimusten ja selvitysten suorittamiseen sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tätä lakia ja sen nojalla annettavaa asetusta tarkemmat määräykset tämän lain nojalla tuettavasta rakentamisesta ja vahvistaa tarvittavilta osin siinä hyväksyttävät yksikkökustannukset.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

Valtiontakauksen myöntäminen

Takaustoiminnasta valtiolle mahdollisesti aiheutuva tappio maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Takaustoiminnasta valtiolle mahdollisesti aiheutuva tappio maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. *Valtiontakauksen ehdoista riippumatta voidaan tappio maksaa ennen takausehtojen mukaisen vakuuden rahaksimuuttamista, mikäli vakuuden jääminen lainansaajalle tai kolmannelle henkilölle johtuu yrityssaneerauksesta, yksityishenkilön velkajärjestelystä tai tämän lain mukaisesta vapaaehtoisesta velkajärjestelystä. Sikäli kuin lainansaaaja on velvollinen maksamaan takauksen kohteena olevaa lainaa tai sen korkoja, luottolaitoksen on tuloutettava suoritukset maatilatalouden kehittämisrahastolle sekä säilytettävä vakuuksia lainan jäljellä olevan ajan valtion lukuun.*

35 §

Takausmäärä ja -kulut

Valtiontakausta myönnettäessä peritään lainan saajalta luottolaitoksen välityksellä valtiolle kertamaksu, jonka suuruus on 0,75 prosenttia takauksen määrästä. Lisäksi takauksesta peritään vastaavasti lainansaajalta puolivuositain jälkikäteen puolivuotismaksu, jonka suuruus on *enintään* 0,75 prosenttia takausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä. Maksut tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

Valtiontakausta myönnettäessä peritään lainan saajalta luottolaitoksen välityksellä valtiolle kertamaksu, jonka suuruus on 0,75 prosenttia takauksen määrästä. *Jos takauksen kohteena olevaa lainaa ei nosteta, on kertamaksun suuruus 0,35 prosenttia takauksen määrästä.* Lisäksi takauksesta peritään vastaavasti lainansaajalta puolivuositain jälkikäteen puolivuotismaksu, jonka suuruus on 0,75 prosenttia takausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä.

Valtio ja lain 4 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu keskusrahalaite voivat sopia puolivuotismaksujen perimisen jättämisestä luottolaitoksen tehtäväksi niin, että 0,2 prosenttia takausluoton kulloinkin jäljellä olevasta määrästä saadaan jättää tulouttamatta korvauksena sanotusta tehtävästä. Muilta osin maksut tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

35 a §

Takauksen vanhentuminen

Tämän lain nojalla annettuun takaukseen ei sovelleta, mitä määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille 9 päivänä marraskuuta 1868 annetussa asetuksessa on säädetty takauksen vanhentumisesta. Takaushenkilön edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määrämisestä 24 päivänä helmikuuta 1873 annetun

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

asetuksen 4 §:n säännöstä, sellaisena kuin se on 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (391/73), ei myöskään sovelleta niihin lainojen lyhennysmaksuihin, joille valtio on antanut takauksen tämän lain nojalla.

35 b §

Takautumisvaatimuksesta luopuminen

Valtion varoista luottolaitokselle suoritettu maaseutuelinkeinolain mukainen korkotukilaina tai muu laina, joka maaseutuelinkeinolain nojalla annetun takauksen perusteella on suoritettu luottolaitokselle, samoin kuin takauksesta maksamatta jäänyt takausmaksu voidaan jättää perimättä siltä, jonka ei voida katsoa pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muusta näihin verrattavista syistä kohtuudella selviytyvän maksusta. Laina voidaan jättää perimättä myös lainan maksamisen jälkeen toimeenpantavassa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä.

Asetuksella säädetään tarkemmin menettelystä perimättä jättämisessä.

41 §

Käyttösuunnitelman laatiminen ja vahvistaminen

Käyttösuunnitelman vahvistaa maaseutupiiri. Yhteismetsän perustamista koskeva käyttösuunnitelma on kuitenkin saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi. Myös milloin omaisuutta on ehdotettu käytettäväksi muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin eikä maaseutupiirillä muualla laissa olevien säännösten nojalla ole oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on käyttösuunnitelma tältä osin saatettava maatilahallituksen ratkaistavaksi.

Käyttösuunnitelman vahvistaa maaseutuelinkeinopiiri. Milloin omaisuutta on ehdotettu käytettäväksi muihin kuin tämän lain mukaisiin tarkoituksiin eikä maaseutuelinkeinopiirillä muualla laissa olevien säännösten nojalla ole oikeutta luovuttaa valtion maaomaisuutta, on käyttösuunnitelma tältä osin saatettava maa- ja metsätalousministeriön ratkaistavaksi.

43 §

Maanmittaustoimitukset

Tämän lain täytäntöönpanoon liittyvien maanmittaustoimitusten toimituskustannukset suoritetaan valtion varoista. Käytettäessä omaisuutta uusjaon yhteydessä toimituskustannusten suorittamiseen sovelletaan, mitä uusjaon osalta asiasta on säädetty. Maaomikeuden istunnon kustannukset suoritetaan valtion varoista noudattaen kuitenkin, mitä jakolain 329 §:ssä säädetään.

Maanmittaustoimitusten toimituskustannusten suorittamiseen sovelletaan, mitä jakolaissa (604/51) ja maanmittausmaksusta annetussa laissa (320/72) asiasta on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 §

Panttioikeus

Tila tai alue on myyntihinnan ja sen koron maksamisesta panttina kaupantekopäivästä laskettavalla etuoikeudella. Hinta korkoineen saadaan ilman eri päätöstä ulosottaa tilasta tai alueesta riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

46 §

Panttioikeus

Tila tai alue on myyntihinnan ja sen koron sekä ulosottokulujen maksamisesta panttina kaupantekopäivästä laskettavalla etuoikeudella. Hinta korkoineen ja ulosottokuluineen saadaan ilman eri päätöstä ulosottaa tilasta tai alueesta riippumatta siitä, kuinka kauan ne ovat olleet maksamatta, siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

50 §

Myyntihintasaamisten ja lainojen irtisanominen

Tämän lain mukainen valtionlaina, valtion myyntihintasaaminen ja korkotuki voidaan asetuksella tarkemmin määrättävin perustein määrätä maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä ja korkotuen maksaminen lopettaa, jos velallinen on lainaa hakiessaan tai valtiolta maata ostaessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, pirstonut maatilansa tai luovuttanut sen osaksi tai kokonaan, taikka jos tila on joutunut ulosottoimin myytäväksi. Myyntihintasaaminen ja valtionlaina voidaan määrätä heti takaisin maksettavaksi asetuksella tarkemmin säädetty perustein myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Maaseutupiiri voi antaa ennakkotiedon siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen tai korkotuen lakkauttamisen.

50 §

Myyntihintasaamisten ja lainojen irtisanominen

Tämän lain mukainen valtionlaina, valtion myyntihintasaaminen ja korkotuki voidaan asetuksella tarkemmin määrättävin perustein määrätä maksettavaksi takaisin osaksi tai kokonaan yhdessä tai useammassa erässä ja korkotuen maksaminen lopettaa, jos velallinen on lainaa hakiessaan tai valtiolta maata ostaessaan antanut olennaisessa kohdin erehdyttäviä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti, pirstonut maatilansa, luovuttanut sen osaksi tai kokonaan taikka jos tila on joutunut ulosottoimin myytäväksi. Mikäli lainansaaja ei noudata 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettua suunnitelmaa tai sopimusta, niiden mukainen velkajärjestely raukeaa ja laina voidaan irtisanoa sen suuruisena ja niillä ehdoin, jotka olivat voimassa ennen vapaaehtoista velkasaneerausta. Velkajärjestely raukeaa myös, jos lainansaajalle vahvistetaan yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä saneeraus- tai maksuohjelma. Ohjelmaa laadittaessa valtionlainat ja saamiset on otettava huomioon ilman vapaaehtoisen velkajärjestelyn vaikutusta. Myyntihintasaaminen ja valtionlaina voidaan määrätä heti takaisin maksettavaksi asetuksella tarkemmin säädetty perustein myös silloin, kun velallinen ei ole noudattanut kauppa- tai velkakirjassa asetettuja muita ehtoja. Hakemuksesta voidaan antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako toimenpide valtionlainan tai myyntihintasaamisen irtisanomisen tai korkotuen lakkauttamisen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

52 §

Kehittämisrahaston varojen käyttökohteet

Tämän lain 29 a §:n mukaisessa velkajärjestelyssä saadaan antaa osittain anteeksi kehittämisrahastosta myönnettyjä lainoja sekä luopua osittain korkotuloista. Lisäksi saadaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista maksaa suunnitelman tekijälle korvausta 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien laatimisesta ja ajan tasalla pitämisestä.

54 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maatilahallitus antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset tarvittavien maksuvalmius-, kannattavuus- ja muiden laskelmien laatimistavasta. Maatilahallitus vahvistaa niin ikään kauppa- ja velkakirjakaavat, hakemus- ja päätöskaavat sekä muut tämän lain toimeenpanoa varten tarpeelliset kaavat sekä menettelytapamääräykset ja -ohjeet.

54 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maa- ja metsätalousministeriö antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset tarvittavien maksuvalmius-, kannattavuus- ja muiden laskelmien, 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien, sekä 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen sopimusten laatimistavasta. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa niin ikään kauppa- ja velkakirjakaavat, hakemus-, sopimus- ja päätöskaavat sekä muut tämän lain toimeenpanoa varten tarpeelliset kaavat sekä menettelytapamääräykset ja -ohjeet sekä määräykset neuvontajärjestöjen osuudesta velkajärjestelyssä.

59 §

Eräät aikaisemman lainsäädännön mukaiset toimenpiteet ja oikeussuhteet

Maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/86) 22 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn estämättä voidaan kyseisen lain nojalla myönnetty avustus tai laina joko osaksi tai kokonaan jättää takaisin perimättä tai irtisanomatta, jos takaisin periminen tai irtisanominen olisi ilmeisen kohtuutonta.

Mitä tämän lain 26 §:n 4 momentissa on säädetty, koskee myös edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lainoja.

Tämän lain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu ennakkotieto voidaan antaa myös toimenpiteistä, jotka koskevat edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lainoja.

Voimassa oleva laki

59 b §

Aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen ottaminen valtionvastuulle

Valtio on 1 päivästä tammikuuta 1993 80 prosentin määrään asti luottolaitokselle vastuussa niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka syntyvät maatilatalouden kehittämisrahaston varoista ennen vuotta 1992 maaseutuelinkeinolain taikka maatilalain, maankäyttölain, maankäyttölainoista annetun lain tai muun aikaisemman asutuslainsäädännön taikka eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annettujen lakien, eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain tai maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain nojalla myönnettyistä lainoista, siltä osin kuin menetykset johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä ja vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Valtio ei kuitenkaan ole vastuussa sellaisista menetyksistä, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1993.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu lainaa koskevia lakeja taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Valtionvastuun edellytyksenä on, että lainalla on pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei maatilahallitus ole vapauttanut vakuuden hankkimisesta.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain ja muiden lainaa koskevien lakien ja niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen valvomaan valtion etua ja noudattamaan maatilahallituksen antamia määräyksiä, kun lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyssä. Akordi tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain maatilahallituksen suostumuksella.

Hyvitystä menetyksistä ei suoriteta sellaisen lainan osalta, joka olisi ennen vuotta 1993

Ehdotus

59 b §

Aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen lainojen ottaminen valtionvastuulle

Valtio on 1 päivästä tammikuuta 1993 80 prosentin määrään asti *vastuussa* luottolaitokselle niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka syntyvät maatilatalouden kehittämisrahaston varoista ennen vuotta 1992 *tämän lain* taikka maatilalain, maankäyttölain, maankäyttölainoista annetun lain tai muun aikaisemman asutuslainsäädännön taikka eräiden maatalousluottojen vakauttamisesta annettujen lakien, eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain tai maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain nojalla myönnettyistä lainoista, siltä osin kuin menetykset johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä ja, *ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä momentissa säädetään*, vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan *valtionlainasta* maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Valtio ei kuitenkaan ole vastuussa sellaisista menetyksistä, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1993.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suoritamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu lainaa koskevia lakeja taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Valtionvastuun edellytyksenä on, että lainalla on pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei *vakuuden hankkimisesta ole myönnetty erikseen vapautusta.*

Hyvitystä menetyksistä ei suoriteta sellaisen lainan osalta, joka olisi ennen vuotta 1993

Voimassa oleva laki

voitu irtisanoa asianomaista lainaa koskevassa laissa taikka sen nojalla annetuissa säännöksissä tai muissa määräyksissä taikka sopimusehdoissa mainitun irtisanomisperusteen nojalla.

Maksettavasta hyvityksestä on tässä pykälässä säädetyn lisäksi soveltuvien osin voimassa, mitä 27 §:n 5 momentissa säädetään.

Ehdotus

voitu irtisanoa asianomaista lainaa koskevassa laissa taikka sen nojalla annetuissa säännöksissä tai muissa määräyksissä taikka sopimusehdoissa mainitun irtisanomisperusteen nojalla.

Mitä 27 §:n 4—7 momentissa on säädetty, koskee myös tässä pykälässä tarkoitettuja lainoja.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1993.*

Lain 13 §:ää sovelletaan kuitenkin 1.1.1994 alkaen.

Tämän lain voimaantullessa vahvistettuihin käyttösuunnitelmiin ja 41 §:n 2 momentin mukaisesti tehtyihin päätöksiin liittyvien lohkomisten sekä muiden vireillä olevien maanmittaustöiden toimituskustannusten suorittamiseen noudatetaan kuitenkin aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.
